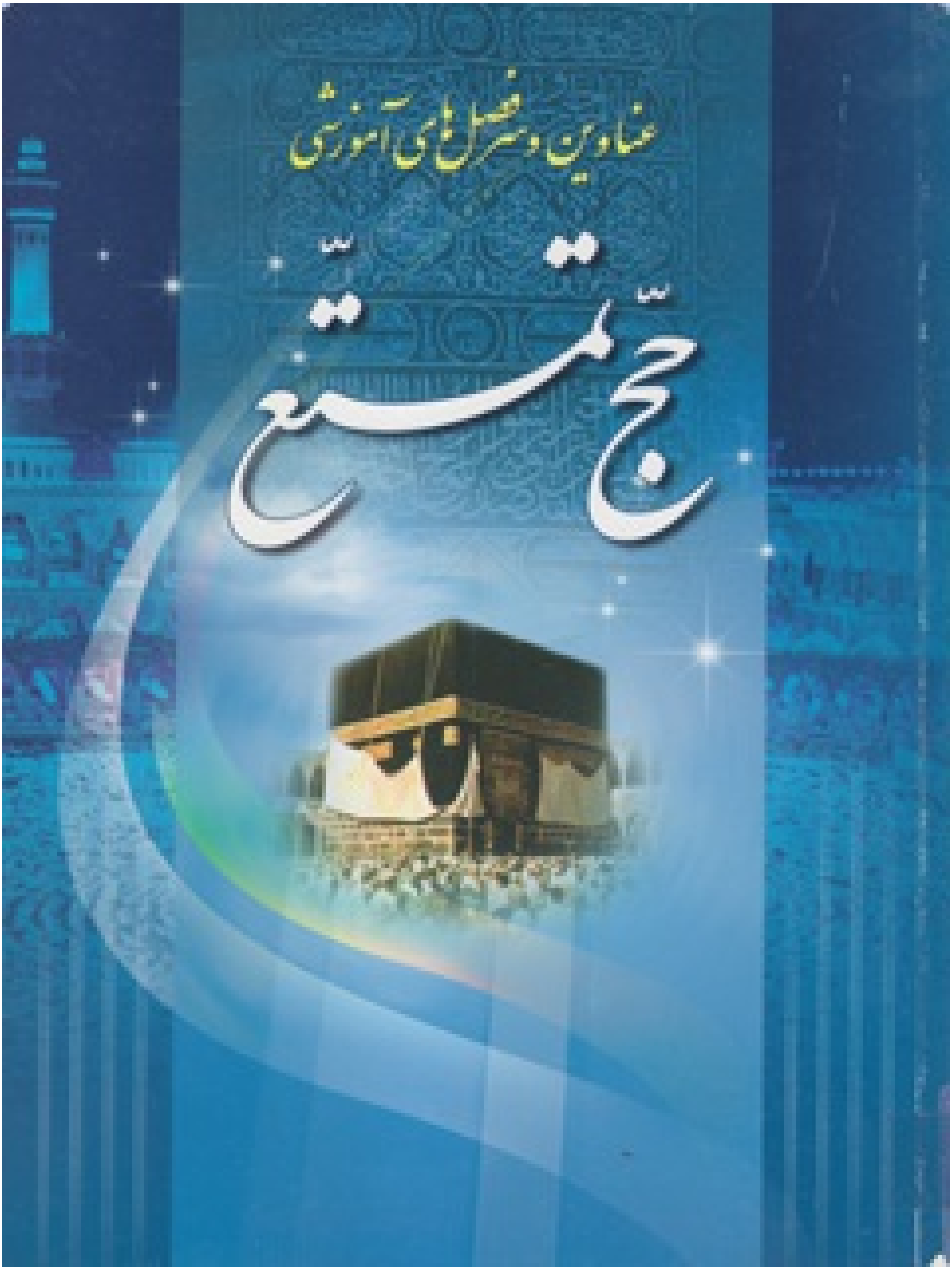

عناوین و سرفصل‌های آموزشی
حج تمتع

بسم الله الرحمن الرحیم

عناوین و سرفصلهای آموزشی حج تمتع

نویسنده:

مرکز تحقیقات حج

ناشر چاپی:

مشعر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

عناوین و سرفصلهای آموزشی حج تمتع

مشخصات کتاب

نام کتاب: عناوین و سرفصل های آموزشی حج تمتع

نویسنده: مرکز تحقیقات حج

موضوع: مباحث اجتماعی و سیاسی

زبان: فارسی

تعداد جلد: ۱

ناشر: نشر مشعر

مکان چاپ: تهران

سال چاپ: ۱۳۸۶

نوبت چاپ: ۲

ص: ۱

اشاره

ص: ۲

ص: ۳

ص: ۴

ص: ۵

ص: ۶

مقدمه

ص: ۷

در جهان امروز به بهره‌وری و استفاده بهتر از امکانات، توجه فراوانی مبذول می‌شود و دانشمندان و عالمان همواره در تلاشند تا از کمّیت‌ها بکاهند و کیفیت‌ها را بالا ببرند. این امر مهم در ادیان توحیدی و به ویژه اسلام مورد توجّه خاص قرار گرفته و از مردم خواسته شده است تا در پایان هر روز نسبت به اعمال و رفتار خود دقت و محاسبه داشته، راه را برای رفع نقایص و افزودن بر موفقیت‌ها در روزهای بعد فراهم سازند و پیش از آن‌که دیگران به کاستی‌های ما توجه نموده و احیاناً به خاطر خطاها و پیمودن راه‌های ناصواب ما را توبیخ نمایند و یا مجرم بشناسند، خود نسبت به رفع آنها اقدام کنند.

«حاسبوا أنفسکم قبل أن تحاسبوا».

از سوی دیگر، از مؤمنان خواسته شده است که رفتار و عمل خود را به گونه‌ای تنظیم کنند که هر روز گامی به جلو برداشته و موفق‌تر از روز گذشته باشند و این مسأله به اندازه‌ای اهمیت دارد که در حدیث آمده است: «ویل لمن ساوی یَوْماه»؛ «وای به حال آن کسی که دو روزش مانند هم باشد.»

این آموزه‌ها ما را بر آن می‌دارد تا از فرصت‌ها و ظرفیت‌ها درست و به طور کامل استفاده کنیم و مردم و جامعه را در رسیدن به اهداف عالی خلقت یاری رسانیم.

حج و عمره یکی از این عرصه‌ها است. در سال‌های اخیر، همه‌ساله حدود

ص: ۸

۶۰۰ هزار نفر زائر به عمره و نزدیک به یک‌صد هزار نفر به حج مشرف می‌شوند. این جمعیت عظیم، از مدت‌ها پیش از سفر در جلسات آموزشی حضور یافته، و ۱۵ روز در ایام عمره و حدود یک ماه در موسم حج در اختیار روحانیون محترم و ظرفیت‌های فرهنگی موجود در حج و عمره قرار می‌گیرند.

در میان این افراد گاهی هم کسانی یافت می‌شوند که با مجالس دینی و محافل مذهبی انس زیادی ندارند و با تلاش و کوشش پیگیر و از طریق انتقال مفاهیم و پیام‌های دینی، می‌توان وجدانهای مستعدّ آنها را بیدار کرد و آنان را به سوی دین و معرفت و معنویت جذب نمود.

متأسفانه در گذشته به دلیل فقدان یک برنامه منظّم و اعمال سلیقه‌های شخصی این فرصت طلایی تا حدودی از دست رفته است. نماینده محترم ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی و دیگر مسؤولان فرهنگی و اجرایی حج و زیارت برای بهره‌وری هر چه بیشتر از سفر حج، در سال‌های گذشته برنامه‌های گوناگونی را به مورد اجرا گذارده‌اند که خوشبختانه در زمینه‌های فرهنگی و اجرایی حج و عمره تاکنون تحولات چشمگیری به وجود آمده است، اما از آنجا که نباید به وضع موجود قانع بود، برنامه آموزشی ارائه شده در این کتاب که با کمک کارشناسان فرهنگی و اجرایی تهیه شده، جهت اجرا در اختیار روحانیون و مدیران محترم کاروان‌ها قرار می‌گیرد تا ان‌شاءاللَّه با پیاده نمودن آن تحولی بزرگ در امر آموزش حجاج پدید آید.

در مرحله اوّل این طرح، عناوین و موضوعات، سرفصل‌ها و منابع هر درس و هر جلسه مشخص گردیده و جلسات آموزشی نیز زمان‌بندی شده است تا مسؤولان فرهنگی و اجرایی کاروان‌ها هر یک در زمان اختصاص یافته، مطالب در نظر گرفته شده را مطرح و به زائران اطلاع‌رسانی کنند.

محورهای مورد بحث عبارتند از:

۱. مسائل اجرایی، ۲. بهداشت و درمان، ۳. احکام، ۴. مناسک، ۵. اسرار و معارف، ۶. عقاید، ۷. شناخت عربستان، ۸. مباحث سخنرانی‌ها.

ص: ۹

برای هرچه بهتر پیاده شدن این طرح توجّه مخاطبان گرامی را به چند نکته جلب می‌نماییم:

۱- مطالب تهیّه شده برای هر درس، فراتر از زمان در نظر گرفته شده در هر جلسه است. از این رو مطالب به‌صورت فشرده و به ترتیب اهمّیت ارائه شود تا از خسته شدن زائران جلوگیری به‌عمل آید.

۲- در تدریس تلاش شود از روش‌های تعاملی و نیز وسائل و ابزار آموزشی و کمک‌آموزشی بهره گرفته تا اقبال زائران به جلسات بیشتر و بهتر گردد.

۳- بی‌تردید آغاز هر کار با کاستی‌ها و نواقص همراه است که با بهره‌گیری از نظرات همکاران و اندیشمندان و پس از اجرای یک دوره آزمایشی، نقایص شناسایی و در برنامه‌های تکمیلی برطرف خواهد شد. از این رو از روحانیون، معین‌ها، معینه‌ها، مدیران و معاونان و پزشکان محترم کاروان‌ها و دیگر کارگزاران حج انتظار می‌رود نظرات، پیشنهادها و انتقادات خود را به صورت مکتوب به معاونت آموزش و پژوهش بعثه مقام معظّم رهبری ارسال نمایند تا ان شاء اللَّه مورد استفاده و بهره‌برداری قرار گیرد.

توفیق همگان را در ارائه خدمات هر چه بهتر و بیشتر به زائران بیت‌اللَّه الحرام مسألت داریم.

معاونت آموزش و پژوهش

بعثه مقام معظّم رهبری

ص: ۱۰

ص: ۱۱

برنامه پیشنهادی جلسات آموزشی حج تمتّع

تلاوت کلام اللَّه مجید ۵ دقیقه

تذکرات اجرایی ۱۵ دقیقه

احکام عمومی ۱۰ دقیقه

آداب سفر حج ۱۰ دقیقه

تذکرات بهداشتی ۱۰ دقیقه

مناسک حج ۱۵ دقیقه

پذیرایی ۱۵ دقیقه

مباحث عمومی ۱۵ دقیقه

اماکن مکّه و مدینه ۱۰ دقیقه

عقاید ۱۵ دقیقه

شناخت عربستان/ فقه مقارن ۱۰ دقیقه

آشنایی با سیره نبوی ۱۰ دقیقه

مکالمه عربی (آموزش لغات و جملات) ۱۰ دقیقه

-جمع ۱۶۵ دقیقه

نمایش فیلم‌های آموزشی (حضور آزاد) ۳۰ دقیقه

جمع کلّ برنامه ۱۹۵ دقیقه

ص: ۱۲

ص: ۱۳

فصل اوّل: تذکّرات اجرایی

اشاره

ص: ۱۴

ص: ۱۵

مسایل اجرایی حج: (جلسه اول)

موضوع:

بیان مسائل کلی

سرفصل‌ها:

* معرفی نمودار تشکیلاتی کاروان (عوامل و روحانی)

* توضیح تکمیلی نقص مدارک

* معرفی اجمالی سازمان حج و زیارت و بعثه مقام معظم رهبری

* انتخاب سه نفر نماینده زائرین و توضیح شرح وظایف

* توجیه زائرین به‌منظور آمادگی جسمی بیشتر برای این سفر الهی

* توجیه زائرین به رعایت نظم و انضباط، وقت شناسی و برنامه ریزی روزانه

* ورزش منظم و پیاده‌روی به‌منظور آمادگی هرچه بیشتر قبل از سفر

* توضیح دستورالعمل‌های صادره از طرف سازمان

* آشنایی با مقررات عربستان

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۱۶

مسایل اجرایی حج: (جلسه دوم)

موضوع:

بیان مسایل اجرایی

سرفصل‌ها:

* توضیح چگونگی معاینات زائران از نظر اجرایی

* توضیح هزینه سفر و ارقام پرداختی زائراین

* توضیح چگونگی تهیه ملزومات سفر (ساک، پتو و لباس متحدالشکل) و

* لوازمی مثل احرام و ... طبق دستوالعمل سازمان

* توضیح بحث حجاب وضرورت استفاده از پوشش چادر مشکی برای خانم‌ها

* توضیح دستورالعمل‌های صادره از طرف سازمان

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل های سازمان

ص: ۱۷

مسایل اجرایی حج: (جلسه سوم)

موضوع:

بیان مسایل اجرایی

سرفصل‌ها:

* توزیع کتب تهیه شده از نشر مشعر و تذکرات در این خصوص

* توضیح بیمه زائران (بار، حوادث و)...

* توضیح آداب سفر و انتخاب هم اتاقی‌ها و شناسایی همسفران

* آشنایی زائران با اماکن و مواقیت و توضیحات لازم

* توضیح راجع به لباس مناسب زائران در طول سفر

* توضیح دستورالعمل‌های صادره از طرف سازمان

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۱۸

مسایل اجرایی حج: (جلسه چهارم)

موضوع:

بیان مسایل اجرایی و فرهنگی

سرفصل‌ها:

* توضیح راجع به مواد مخدر و قرص‌های روان گردان (ممنوعیت و)...

* توضیح راجع به عدم استعمال دخانیات در حرم و در فضاهای باز

* توضیح راجع به چگونگی استفاده از سرویس‌های بهداشتی (فرنگی)

* توضیح و چگونگی انتخاب شورای فرهنگی و ترکیب آن

* توضیح و چگونگی انتخاب اعضای گروه ارشاد کاروان و وظایف آن‌ها

* معرفی نیروی امداد

* توضیح راجع به امداد گمشدگان و رنگ لباس آن‌ها

* توضیح محل استقرار و حضور نیروهای امداد در مدینه و مکه

* توضیح دستورالعمل های صادره از طرف سازمان

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۱۹

مسایل اجرایی حج: (جلسه پنجم)

موضوع:

بیان مسایل اجرایی و مالی

سرفصل‌ها:

* توضیح راجع به ارز، نرخ برابری ارز و ریال سعودی و...

* چگونگی تهیه ارز مورد نیاز، با توجه به دستورالعمل‌های سازمان

* توجیه زائران به این‌که با توجه به احتمال سرقت در شلوغی و ازدحام در حرمین و خیابان‌ها، از داشتن ارز و پول زیاد به هنگام زیارت خودداری کنند.

* توضیح و توجیه طرح قربانی و چگونگی دریافت وجه قربانی

* توضیح موقعیت قربانگاه

* نمایش فیلم قربانگاه و چگونگی انجام قربانی زائران

* اخذ وکالت قربانی با استفاده از فرم تهیه شده و توضیح راجع به آن

* توضیح دستورالعمل های صادره از طرف سازمان

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۲۰

مسایل اجرایی حج: (جلسه ششم)

موضوع:

بیان مسائل اجرایی (تغذیه، بهداشت و)...

سرفصل‌ها:

* توضیح راجع به طبخ متمرکز در مکه و مدینه و آشنا نمودن زائران به چگونگی آن

* توضیح برنامه غذایی و میوه مصرفی

* توضیح راجع به مصرف آب صحه و میزان سهمیه هر نفر و چگونگی استفاده آن

* توضیح راجع به استفاده از ظروف یک بار مصرف و مسایل بهداشتی و کم شدن بیماری در فصل حج

* آگاهی از ساعات صرف غذا و ضرورت رعایت آن به‌وسیله زائران

* آگاهی از برنامه غذایی ایام تشریق و چگونگی آن

* توضیح راجع به نحوه استفاده از تلفن همراه در سفر

* توضیح دستور العمل های صادره از طرف سازمان

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۲۱

مسایل اجرایی حج: (جلسه هفتم)

موضوع:

بیان مسایل اجرایی (حمل و نقل)

سرفصل‌ها:

* دریافت لیست هم اتاقی‌ها به‌منظور اتاق بندی

* توضیح راجع به حمل و نقل بین شهری، ایستگاه‌ها و چگونگی استفاده زائران از اتوبوس های بین شهری و آشنایی آنها با برنامه حمل و نقل

* توضیح مزایای استفاده از حمل و نقل درون شهری و حضور در حرم

* توجه به عدم استفاده خانم‌ها از وسائط نقلیه شخصی

* اتوبوس بندی زائران برای مسیرهای برون شهری و توضیحات لازم

* توضیح دستورالعمل‌های صادره از طرف سازمان

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۲۲

مسایل اجرایی حج: (جلسه هشتم)

موضوع:

بیان مسایل اجرایی (مسکن)

سرفصل‌ها:

* توضیح راجع به مسکن (سرانه زائر در مدینه و مکه)

* توجه زائران به آدرس و محل مسکن کاروان و تقسیم بندی اتاق ها

* توضیح راجع به مشکلات منازل نزدیک حرم در مکه

* تشریح قیمت مسکن حجاج و آگاهی زائران از گروه قیمتی مسکن خود در مکه و مدینه

* توجیه زائران نسبت به شرایط مسکن و همزیستی با دیگران

* آشنایی اجمالی زائران با ضوابط اجاره و درجه بندی منازل

* توضیح دستورالعمل‌های صادره از طرف سازمان

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۲۳

مسایل اجرایی حج: (جلسه نهم)

موضوع:

بیان مسایل اجرایی (ساک، خرید)

سرفصل ها:

* توضیح چگونگی تحویل ساک های بزرگ زائران

* قرار ندادن اشیای قیمتی در ساک‌ها

* حتی الامکان از همراه داشتن اشیای قیمتی خودداری و در صورت همراه داشتن حتماً در صندوق امانات نگهداری شود.

* توضیح چگونگی خرید زائران و بار مجاز و عدم حمل کالاهای غیر مجاز

* توضیح اشیای ممنوعه داخل هواپیما و همراه نداشتن سایر اشیای ممنوعه درطول سفر

* توضیح خرید از فرودگاه شاهد در مبادی ورودی و خروجی فرودگاه

* توضیح این‌که با توجه به یکسان بودن اکثر قیمت‌ها در ایران و عربستان حتی الامکان از خرید اجناس حجیم و سنگین خودداری شود.

* توجیه زائران در مورد رعایت شؤون اخلاقی و حیثیت اسلامی و انقلابی در برخورد با مغازه‌داران و مردم سعودی.

* خواهران به‌طور گروهی و حتی المقدور با براداران برای خرید بروند.

* برای خرید ساعاتی از شبانه روز را انتخاب کنند که دچار گرمازدگی نشوند.

* خودداری از خرید اجناسی که در شأن زائر بیت اللّه نمی‌باشد.

ص: ۲۴

* تشریح توصیه های گمرک و هواپیمایی در مورد وزن و نوع اجناس خریداری شده.

* توضیح دستورالعمل های صادره از طرف سازمان

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل های سازمان و بخش‌های مربوط

ص: ۲۵

مسایل اجرایی حج: (جلسه دهم)

موضوع:

بیان مسائل اجرایی (امور پرواز و قبل از آن)

سرفصل‌ها:

* ساعات حضور در فرودگاه مهرآباد

* ساعت حضور به‌موقع زائران

* چگونگی انجام پرواز و مسایل پروازی (توزیع گذرنامه‌ها و دقت در نگهداری مدارک)

* حفظ متانت و پرهیز از تعجیل در زمان انتظار در سالن‌ها و بازرسی‌ها و موقع سوار و پیاده شدن

* مسائل مربوط به مدارک زائر (بطاقه و گذرنامه و کارت شناسایی و غیره)

* توجه به راهنمایی‌ها و تذکرات مهمانداران

* آمادگی قبلی جهت نماز در هواپیما به‌هنگام ضرورت

* توضیح دستورالعمل‌های صادره از طرف سازمان

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۲۶

مسایل اجرایی حج: (جلسه یازدهم)

موضوع:

بیان مسایل اجرایی (فرودگاه مقصد)

سرفصل‌ها:

* توضیح فرودگاه جده (مدینه)

* خروج از هواپیما و ورود به سالن انتظار

* توضیح در مورد تنظیم ساعت به وقت عربستان

* توضیح در مورد جا نگذاشتن لوازم و مدارک در هواپیما و در سطح فرودگاه

* توضیح در مورد چگونگی انجام امور در فرودگاه مدینه یا جده (توقف، امور گمرکی، بازرسی ها، پلیس گذرنامه و)...

* خروج از سالن و مراجعه به محل دفتر وکلای موحد (در جده)

* چگونگی دریافت بار زائران از گمرک

* جمع آوری زائران در محل تعیین شده و توضیح در خصوص عدم جا گذاشتن گذرنامه

* توضیح در مورد چگونگی حرکت به محل اسکان

* توجیه زائران نسبت به محیط و جلوگیری از گم‌شدن

* توضیح در مورد پذیرایی احتمالی (در جده)

* توضیح به زائران مدینه بعد درباره همراه داشتن لباس احرام و قرارندادن آن در ساک‌های بزرگ

ص: ۲۷

* توضیح در مورد چگونگی سوار شدن به اتوبوس‌ها در فرودگاه

* توضیح در مورد دستور العمل های صادره از طرف سازمان

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل های سازمان

ص: ۲۸

مسایل اجرایی حج: (جلسه دوازدهم)

موضوع:

مسائل مربوط به محل اسکان.

سرفصل‌ها:

۱- با توجه به محدود بودن اتاق‌ها در هتل، انتظارات زائران در حد امکانات باشد.

۲- برادران محترم با لباس نامناسب داخل هتل تردد ننمایند (زیر شلوار و زیر پیراهن)

۳- با توجه به جدا بودن قسمت خواهران و برادران، ورود برادران به قسمت خواهران مطلقاً ممنوع است.

۴- از استعمال دخانیات جداً خودداری شود.

۵- پس از بازگشت به هتل و قبل از ورود به اتاق پاهای خود را بشویید.

۶- در هر حال رعایت حال افراد هم اتاقی خود را بنمایید.

۷- با توجه به وجود سلیقه‌های مختلف سعی کنید خود را بادیگر هم اتاقی‌ها هماهنگ نمایید.

۸- در صورت دیر آمدن و غیبت یکی از هم اتاقی‌ها مراتب را فوراً به مدیر کاروان اطلاع دهید.

۹- اثاثیه خود را در اتاق‌ها طوری منظم کنید که بتوانید حداکثر استفاده را از فضای اتاق بنمایید.

۱۰- با توجه به لزوم آرامش در محل اسکان، از ایجاد سر و صدا و خندیدن با صدای بلند، مشاجره با همسفران، عصبانی شدن و شوخی‌های زننده و بیجا جداً

ص: ۲۹

خودداری نمایید.

۱۱- به هنگام استراحت دندان‌های مصنوعی خود را در جائی قرار دهید که موجب ناراحتی دیگران نشود.

۱۲- در هنگام تعیین جا در اتاق رعایت افرادی که نسبت به باد کولر حساسیت دارند را بنمایید.

۱۳- جهت اطلاع از اخبار و گزارش‌ها همه روزه نشریه زائر را که در تابلو اعلانات نصب می‌گردد، مطالعه نمایید.

۱۴- در ایام اقامت و در پایان متوجه باشید اثاثیه مربوط به اتاق و بویژه کلید آن همراه شما نباشد.

۱۵- برای استفاده بهینه از آسانسور، به ظرفیت مجاز آسانسور توجه فرمائید.

۱۶- کشیدن سیفون و نظافت دستشوئی و حمام پس از استفاده و آماده بودن محیط برای استفاده نفر بعدی

۱۷- تمیز کردن دستشوئی و اطراف آن پس از استفاده

۱۸- فاضلاب را با انداختن اشیاء مسدود نکنید (سطل آشغال)

۱۹- از ریختن پوست پسته و تنقلات و شکلات و ته سیگار در راه‌روها و راه‌پله‌ها خودداری فرمائید.

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۳۰

مسایل اجرایی حج: (جلسه سیزدهم)

موضوع:

مسائل مربوط به مدینه.

سرفصل‌ها:

۱- متوجه باشید که شهر مدینه بستر تاریخ اسلام و دومین شهر مهم و مقدس در اسلام و محل تشکیل نخستین حکومت اسلامی بوده است، لذا بهره‌برداری معنوی از مدت کوتاه اقامت در این شهر را فراموش ننمایید.

۲- از نماز خواندن در کنار قبرستان بقیع خودداری نمایید.

۳- از بستن پارچه، زدن قفل و ... به پنجره‌های قبرستان بقیع خودداری نمایید.

۴- از برداشتن خاک بقیع خودداری نمایید.

۵- از اصرار به گرفتن ضریح و منبر رسول اللّه صلی الله علیه و آله و بوسیدن آن خودداری نمایید.

۶- از بلند گریستن در کنار حرم رسول اللّه صلی الله علیه و آله و بلند کردن دستها بطرف آن حضرت هنگام دعا، خودداری نمایید.

۷- متوجه باشید که هنگام باز بودن درب قبرستان بقیع ورود خانمها به قبرستان ممنوع است.

۸- از ریختن پول یا انداختن عریضه به داخل ضریح رسول اللّه و قبرستان بقیع خودداری نمایید.

۹- به هنگام زیارت بقیع یا حرم رسول اللّه صلی الله علیه و آله یا شرکت در دعای کمیل نظافت را رعایت کنید.

۱۰- با توجه به اینکه هر زائر تنها یک بار توفیق شرکت در دعای کمیل مدینه را پیدا

ص: ۳۱

می کند، لذا حتماً در این مراسم شرکت نمایید.

۱۱- توضیحات در مورد زیارت دوره مدینه

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۳۲

مسایل اجرایی حج: (جلسه چهاردهم)

موضوع:

تذکرات عمومی.

سرفصل‌ها:

۱- زمان خرید و زمان رفتن به حرم را جدا کنید.

۲- با توجه به اینکه از ورود هرگونه کالا ـ به حرم جلوگیری می‌شود، پس از خرید به منزل مراجعت کنید، اجناس را داخل اتاق قرارداده و سپس به حرم مشرف شوید.

۳- در حرم به هنگام خواندن دعا و زیارت، صدا را بلند نکنید.

۴- در حرم از گفتگوهای بی‌مورد خودداری کنید.

۵- در حرم از دعا در حق دوستان، فامیل، هموطنان و ملتمسین دعا و خدمتگزاران نظام اسلامی غفلت نکنید.

۶- در حرم و در برخورد با زائرین دیگر کشورها اخلاق خوش و اسلامی را رعایت نمایید.

۷- هنگام حضور در حرمین شریفین، سعی کنید ضمن رعایت احترام مکان، حتماً رو به قبله بنشینید.

۸- از خوابیدن در حرمین شریفین یا دراز کردن پاها به‌طرف خانه کعبه یا ضریح مطهر رسول اللّٰه صلی الله علیه و آله خودداری کنید.

۹- از همراه داشتن دوربین عکاسی یا فیلم برداری و گرفتن عکس یا فیلم در حرمین شریفین و قبرستان بقیع و دیگر مساجد خودداری کنید.

۱۰- از انداختن پول در حرمین شریفین و قبرستان بقیع خودداری نمایید.

ص: ۳۳

۱۱- خانم‌های محترم در هر حال و بویژه در حرمین شریفین حجاب اسلامی را رعایت نماید.

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۳۴

مسایل اجرایی حج: (جلسه پانزدهم)

موضوع:

بقیع.

سرفصل ها:

با توجه به حضور مسلمانان از اقصی نقاط جهان و لزوم حفظ وحدت اسلامی و ایجاد جاذبه برای تشیع، لازم است از برخی مسائل که موجب خدشه‌دار شدن وحدت مسلمانان و ایجاد بهانه برای مخالفان تشیع می‌شود، پرهیز گردد. برخی از این موارد عبارتند از:

۱- برداشتن خاک، سنگ و یا گندم از بقیع.

۲- نماز خواندن در داخل و کنار بقیع.

۳- تجمع کنار بقیع هنگام اقامه نمازهای جماعت.

۴- بستن دخیل به نرده‌های بقیع

۵- خواندن اشعار و مرثیه تحریک آمیز و سینه زنی در داخل و بیرون بقیع.

۶- روشن نمودن شمع و انداختن سفرهای نذری در مقابل بقیع.

۷- سد معبر کردن و خوابیدن کنار بقیع.

۸- انداختن عریضه یا پول بر روی قبور.

- قبرستان بقیع معمولاً صبح‌ها بعد از نماز صبح به مدت ۲ ساعت و بعدازظهرها نیز پس از نماز عصر به مدت ۲ ساعت باز است و تنها به مردان اجازه ورود داده می‌شود. از این رو در چنین ساعتی بانوان محترم پائین پله‌ها نشسته زیارت بخوانند و یا از پشت پنجره‌ها اظهار ارادت نمایند.

ص: ۳۵

- روضه منوره رسول خدا صلی الله علیه و آله نیز صبح‌ها از ساعت ۳۰: ۷ الی ۳۰: ۹ و بعدازظهرها پس از اقامه نماز ظهر به مدت ۲ ساعت برای استفاده بانوان باز است.

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۳۶

مسایل اجرایی حج: (جلسه شانزدهم)

موضوع:

مسائل مربوط به میقات.

سرفصل‌ها:

۱- دقت داشته باشید که لباس احرام در کیف دستی همراه باشد.

۲- در میقـات و پس از احرام، بـا توجه به یکرنـگ بودن لباس‌هـای تمـامی زائرین و به‌منظور جلوگیری از گم شـدن، از بقیه زائرین کاروان جدا نشوید.

۳- در هنگام احرام با دقت به توصیه‌های روحانی محترم کاروان توجه نمائید.

۴- با توجه به وجود حمام‌های متعدد در محل میقات، دقت داشته باشید پس از استحمام، لوازم خود را جا نگذارید.

۵- آقایان دقت داشـته باشـند که هنگام احرام، تمام لباس‌های دوخته خود را خارج نماینـد و از پوشـیدن کفشـی که تمام روی پا را بپوشاند، خودداری نمایند.

۶- اتوبوس‌های کاروان و محل توقف آنها را در میقات به‌خوبی شناسائی کنید تا دچار مشکل نشوید.

۷- اگر همسفران خود را گم کردید و از یافتن آنها مایوس شدید، خود را به اولین گروه از ایرانیان حاضر در میقات معرفی نمایید و در صورت اشکال در احرام، به روحانی محترم آن کاروان مراجعه و رفع اشکال نمایید.

۸- متوجه باشید که لوازم و مدارک همراه خود را در میقات جا نگذارید، چون بازگشت به آنجا میسر نیست.

۹- در مسجد شجره قسمتی که به بانوان اختصاص دارد، دارای دو در می‌باشد، لذا

ص: ۳۷

بانوانی که از توقف در مسجد هنگام نیت معذورانـد، می‌تواننـد از یک در وارد شونـد و در حال عبور، نیت کرده لبیک بگوینـد و سپس از در دیگر خارج شوند.

۱۰- در میقات‌ها از همراه بردن ساک و اثاثیه به داخل مساجد جلوگیری می‌شود، لذا قبل از ورود به مسجد لباس و حوله‌های احرامی را پوشیده و وسائل اضافی را داخل اتوبوس‌ها بگذارید و سپس برای محرم شدن به مسجد وارد شوید.

۱۱- زائرانی که مدینه بعد می‌باشند، حوله و وسائل مربوط به احرام خود را در ساک دستی گذاشته و همراه خود بردارند تا در صورت تأخیر احتمالی اثاثیه، دچار مشکل نشوند.

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۳۸

مسایل اجرایی حج: (جلسه هفدهم)

موضوع:

مسائل مربوط به مکه معظمه.

سرفصل‌ها:

۱- برای انجام اعمال عمره تمتع به تذکرات مدیر و روحانی کاروان توجه کنید

۲- محلی را که در داخل مسجد الحرام به‌عنوان وعده‌گاه زائرین کاروان مشخص می‌شود، به‌خاطر بسپارید.

۳- به هنگام روز و به منظور جلوگیری از گرمازدگی، در رواق‌های گرداگرد مسجد الحرام بنشینید و از انجام طواف‌های مستحبی در روز خودداری کنید.

۴- کمک به زائرین بیمار و سالمند را برای انجام اعمال فراموش ننمایید.

۵- به هنگام ازدحام در طواف، برای انجام طواف مستحبی از محدوده خارج از مطاف استفاده کنید.

۶- در هنگام ازدحام در مسجد الحرام از تلاش برای استلام حجر الاسود خودداری نمایید.

۷- خواهران توجه داشته باشند که استلام حجرالاسود امری است مستحب، ولی حفظ حجاب و حریم عفاف امری است واجب، لذا در هنگام ازدحام برای استلام یا بوسیدن حجرالاسود اقدام ننمایید.

۸- به‌منظور استفاده بهتر و کاملتر از مسجد الحرام، طوری برنامه ریزی کنید که بیشتر شبها را در حرم بگذرانید.

۹- از اقامه نمازهای پنجگانه در مسجد الحرام غفلت ننمایید.

ص: ۳۹

۱۰- محل استقرار مامورین امداد گمشدگان در مسجد الحرام عبارت است از:

محل ناودان طلا، در جوار کوه صفا و مقابل درهای اصلی خروجی زمزم لذا در صورت گم شدن و پیدا نکردن همسفران، به این برادران که لباس فرم مخصوص به تن دارند، مراجعه نمایید.

۱۱- توضیحات در مورد زیارت دوره مکه

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۴۰

مسایل اجرایی حج: (جلسه هیجدهم)

موضوع:

تذکرات عمومی.

سرفصل‌ها:

۱- هنگام رفت و آمد در بازار و خیابان‌ها و خصوصاً موقع طواف، پول زیاد همراه خود بر ندارید.

۲- در مراکز پر تردد و شلوغ مواظب جیبها و ساک‌های دستی خود باشید.

۳- چنانچه در مکه یا مدینه وجه نقد یا مدارک و وسائل شما به سرقت رفت بلافاصله با هماهنگی مدیر کاروان، به پلیس و مراکز مربوطه اطلاع دهید.

۴- با توجه به اینکه ساختمانها، مساجد و معابر مکه و مدینه اکثراً با سنگ فرش شده و به هنگام شستشو لغزنده است لذا رعایت احتیاط ضروری است تا خدای ناکرده دچار شکستگی اعضاء بدن نشوید.

۵- دستشوئی ساختمانها، اغلب فرنگی است، لذا ضمن یادگیری شیوه استفاده از آن، از کف پوش و سرپائی پلاستیکی مخصوص استفاده کنید تا با خطر لغزندگی مواجه نشوید.

۶- تعدادی از توالت ساختمانها متاسفانه رو به قبله ساخته شده و امکان تغییر آن نیز توسط سازمان حج و زیارت وجود ندارد، لذا هنگام استفاده، مسائل شرعی را رعایت کنید.

۷- هنگام استفاده از آسانسور به ظرفیت آن توجه نموده از سوار شدن بیش از ظرفیت جلوگیری کنید.

ص: ۴۱

۸- سرعت حرکت اتومبیل‌ها در خیابان‌های عربستان زیاد بوده و خیابان‌ها نیز عریض است لذا برای عبور و مرور حتماً از محل عبور پیاده و یا پل‌های هوائی استفاده نمائید.

۹- هنگام شب به دلیل دید ناکافی رانندگان، ضمن اجتناب از راه رفتن و دویدن در عرض خیابان، از لباس‌های سفید و روشن استفاده کنید.

۱۰- مأموران دولت عربستان از بردن مواد خوراکی و اثاثیه به داخل حرم‌ها جلوگیری می‌کنند لذا پیش از رفتن به حرم نسبت به رفع مانع اقدام نمائید. اخیراً قبل از ورود به حرم‌ها محل‌هائی برای نگهداری وسائل در نظر گرفته شده که با پرداخت مبلغی می‌توانید وسائل خود را در آنها جای بدهید. (صناديق الامانات)

۱۱- با توجه به این که خوابیدن در مسجد مکروه است، توصیه می‌شود در صورت نیاز به استراحت به محل اقامت خود مراجعت نمائید. در عین حال و در صورت نیاز، گوشه خلوتی را انتخاب نموده و برای دیگران مزاحمت ایجاد نکنید.

۱۲- بر اساس قوانین عربستان ورود دوربین به داخل حرم‌ها و مساجد و عکسبرداری از آن اماکن ممنوع است. لذا مراقبت‌های لازم را به‌عمل آورید.

۱۳- کارت شناسائی و آدرس و شماره تلفن کاروان خود را همیشه همراه داشته و در صورت امکان به سینه نصب نمائید.

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۴۲

مسایل اجرایی حج: (جلسه نوزدهم)

موضوع:

تذکرات عمومی.

سرفصل‌ها:

۱- از پیاده روی در مسیرهای طولانی خصوصاً قبل از ایام تشریق خودداری نموده تا خدای ناکرده هنگام اعمال گرفتار بیماری نشوید.

۲- تماس تلفنی از عربستان با گرفتن پیش شماره ۰۰۹۸ و سپس اضافه نمودن کد بدون صفر هر شهر میسر است و قیمت آن بر اساس هر دقیقه ۷ ریال سعودی محاسبه خواهد شد.

۳- در صورت برخورد با زائر گمشده ایرانی، وی را به امدادگران معرفی نمائید تا به کاروان خود هدایت شود.

۴- کارت شناسائی و آدرس محل سکونت خود را همیشه همراه داشته باشید.

۵- خواهران گرامی جهت رفت و آمد به حرم و یا بازار، به‌صورت جمعی از منزل خارج شده و به منزل برگردند و برای تردد در سطح شهر از اتوبوس و تاکسی استفاده کنند و از سوار شدن به ماشین‌های شخصی و به‌صورت انفرادی خودداری نمایند.

۶- هنگام خرید کالا، در برخورد با مغازه‌داران عزت و مناعت طبع و حیثیت اسلامی و انقلابی خود را حفظ کنید و حتی المقدور از پس دادن و یا تعویض جنس و چانه زدن‌های بی‌مورد خودداری کنید.

۷- در برخورد با زائران و حجاج دیگر کشورها، آداب و اخلاق اسلامی را دقیقاً مراعات و با اخلاق نیکوی خود آنان را به انقلاب و تشیع جذب نمائید.

ص: ۴۳

۸- پس از انجام اعمال عمره و حج و قبل از خروج از مکه با روحانی محترم کاروان چگونگی انجام اعمال را در میان بگذارید تا نسبت به صحت اعمال خود اطمینان پیدا کنید.

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۴۴

مسایل اجرایی حج: (جلسه بیستم)

موضوع:

تذکرات بهداشتی.

سرفصل ها:

۱- بهداشت محیط زندگی ضامن سلامت و مانع بروز بیماری‌های واگیردار است لذا به طور جدی در حفظ بهداشت محل سکونت خود تلاش نمائید.

۲- در هر کاروان پزشکی مستقر است که مسئول بهداشت و درمان زائران آن کاروان می‌باشد، به توصیه‌های وی توجه جدی داشته باشید.

۳- وسائل شخصی خود را بطور منظم در گوشه اتاق جمع نموده، از پراکندگی و به هم ریختگی محیط جلوگیری کنید.

۴- از نوشیدن آب در آب خوری‌های داخل ساختمان و خیابان‌ها و معابر پرهیز نموده از لیوان‌های شخصی و یا یکبار مصرف استفاده نمائید.

۵- آب‌های لوله کشی داخل ساختمان‌ها قابل نوشیدن نیست، لذا فقط از بطری‌های آب معدنی برای آشامیدن استفاده نمائید.

۶- قبل و بعد از غذا دست‌های خود را با آب و صابون بشویید.

۷- هنگام استفاده از توالت، شرایط بهداشتی را کاملًا مراعات نموده، حتماً از سیفون استفاده کنید.

۸- با شستن مرتب پاها و جوراب، از ایجاد بوی بد در فضاهای عمومی و اتاق استراحت جلوگیری کنید.

۹- از بردن غذا به داخل اتاق‌ها خودداری نموده هرگز از غذاهای مانده

ص: ۴۵

استفاده نکنید.

۱۰- طبق مقررات دولت عربستان، کشیدن سیگار در مساجد ممنوع است. لذا در مساجد و اماکن عمومی خصوصاً مسجدالحرام و مسجد النبی صلی الله علیه و آله سیگار نکشید.

همچنین از کشیدن سیگار و قلیان در داخل اتاق ها، محیط آشپزخانه و هنگام صرف غذا خودداری فرمائید.

۱۱- از انداختن آب دهان و بینی در معابر و اماکن عمومی اجتناب کرده، همیشه دستمال کاغذی به همراه داشته باشید تا در موقع نیاز از آن استفاده نمائید.

۱۲- در صورت بروز علائم سرماخوردگی از مصرف خودسرانه دارو اجتناب نموده، با پزشک کاروان تماس بگیرید.

۱۳- از پراکنده نمودن زباله و مواد غذائی که موجب تجمع پشه و آلودگی محیط می‌شود، خودداری نمائید.

۱۴- میوه و سبزیجات را قبل از خوردن، شستشو داده، ضدعفونی کنید.

۱۵- برای جبران کم آبی بدن به‌دلیل فعالیت‌های روزانه و پیاده روی، مایعات بیشتری در طول روز مصرف نمائید.

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۴۶

مسایل اجرایی حج: (جلسه بیست و یکم)

موضوع:

مسائل مربوط به ایام تشریق.

سرفصل ها:

۱- ساعتی را که برای عزیمت به عرفات اعلام می‌شود، به‌خاطر سپرده و سر ساعت آماده باشید.

۲- وسایـل مورد نیاز برای عرفات و منی که بایـد در ساک دستی جا داده شونـد عبارتنـد از: یک دست لباس معمولی، لوازم حلق و تقصیر، ملافه، لیوان پلاستیکی تاشو، صابون بی بو، خوراکی‌های مورد نیاز (نظیر نان خشکه، نبات، داروهای یومیه) قمقمه و بادبزن.

۳- دست بند مخصوص، کارت شناسائی، کارت ویژه مطوفی و دفترچه پزشکی زائر را حتماً همراه داشته باشید.

۴- در منی و عرفات تابلوهای کاروان خود را شناسائی نموده و در هر حال با توجه به آنها خود را به چادرهای کاروان برسانید.

۵- در عرفات و مشعر منی حتی المقدور مایعات را بیشتر مصرف کنید.

۶- در این ایام حتی المقدور از غذاهای گرم و گوشتی استفاده نکنید.

۷- در این ایام و در هر محل از قرائت دعاهای وارده و انجام اعمال مستحبی غافل نمائید.

۸- در عرفات و منی چون خیمه‌ها متصل به هم می‌باشد و امکان جدا کردن خیمه‌ها و استفاده اختصاصی از آنها وجود ندارد، لذا از حساسیت‌های بی‌جا نسبت به یکدیگر

ص: ۴۷

جداً خودداری نمایید.

۹- عمل واجب در عرفات فقط وقوف است، لذا از هرگونه عملی که ممکن است برای شما مشکل ایجاد کند پرهیز نمایید.

۱۰- در مشعر با توجه به نبودن هیچ‌گونه علامت مشخصی برای کاروان و یکرنگ بودن لباس همه زائرین از جمع زائرین کاروان جدا نشوید.

۱۱- در روز عرفه قبل از اذان مغرب در چادرهای خود مستقر باشید، چون همزمان با اذان مغرب چادرهای عرفات انداخته می‌شود و شناسائی محل استقرار کاروان مشکل خواهد بود.

۱۲- اگر در مشعر زائرین کاروان را گم کردید و نتوانستید آنها را پیدا کنید، به اولین گروه زائرین ایرانی که رسیدید با آنان همراه شوید تا به چادرهای منی برسید.

۱۳- برای جمع کردن ریگ در مشعر، از محل استقرار کاروان دور نشوید.

۱۴- دستبند و کارت شناسائی خود را همراه داشته باشید.

۱۵- از نوشیدن آب شیرهای مخصوص شستشو در مشاعر مقدسه خودداری نمائید.

۱۶- به‌صورت تنها و انفرادی از کاروان فاصله نگیرید.

۱۷- در صورت جدا افتادن کاروان ترس و هراس به خود راه نداده، سعی کنید همراه با کاروان‌های دیگر ایرانی و با راهنمایی گروه امداد، به کاروان خود برگردید. لازم به تذکر است خیمه‌های ایرانیان با پرچم پر افتخار جمهوری اسلامی ایران مزین و مشخص شده است.

۱۸- هنگام غروب عرفه و حرکت به طرف مشعر، به علت برچیده شدن خیمه‌ها، شناخت موقعیت بسیار دشوار است، لذا مراقب باشید از کاروان جدا نشوید.

۱۹- در مشعر الحرام خیمه و محل استراحت خاصی برای کاروانها وجود ندارد لذا لازم است با مدیر و روحانی کاروان نسبت به چگونگی استقرار در مشعر الحرام و کوچ به طرف منی هماهنگی‌های لازم را به‌عمل آورید.

ص: ۴۸

۲۰- برای جلوگیری از گم شدن در مشعر الحرام، می‌توانید ریگ‌های مورد نیاز را از مکه جمع‌آوری نمائید.

۲۱- در عرفات و مشعر و منی هنگام استراحت دیگر زائران، برای خواندن دعا و مناجات و یا ذکر مصیبت از بلند گو استفاده نکنید.

۲۲- هنگام حرکت از مشعر به طرف منی همراه با دیگر کاروان‌های ایرانی حرکت نموده باتوجه به‌علائم نصب‌شده به سمت چادرهای ایرانی حرکت کنید.

۲۳- محل استقرار چادرهای منی را با دقت بخاطر سپرده و برای خود نشانه‌ای قرار دهید.

۲۴- در جمرات اگر از دیگر زائرین کاروان جدا افتادید، همراه با اولین گروه زائرین ایرانی خود را به محوطه چادرهای ایران برسانید.

۲۵- به هنگام رفتن به جمرات بادبزن، قمقمه آب، کارت شناسائی و دست‌بند مخصوص را همراه داشته باشید.

۲۶- به هنگام رفتن به جمرات، وجه نقد همراه خود نبرید چون احتمال گم کردن یا سرقت آن بسیار زیاد است.

۲۷- در هنگام حلق موهای خود را داخل کیسه نایلون ریخته و سپس داخل سطل زباله انداخته یا آن را دفن کنید.

۲۸- از ریختن موهای خود در اطراف چادرهای منی یا دستشوئی‌ها جداً خودداری نمایید.

۲۹- در عرفات و منی و بویژه در چادرها و اطراف آن، نظافت و مسایل بهداشتی را کاملًا مراعات کنید.

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۴۹

مسایل اجرایی حج: (جلسه بیست و دوّم)

موضوع:

توصیه‌های مربوط به رمی جمرات.

سرفصل ها:

۱- با هماهنگی مدیر و روحانی کاروان، زمان مناسب را برای رمی جمرات انتخاب کنید.

۲- افراد عینکی هنگامی رمی از عینک‌های بنددار استفاده نمایند. همچنین از همراه داشتن پول زیاد خودداری شود.

۳- در صورت افتادن عینک، یا حوله احرامی و خارج شدن سر پائی از پای شما هرگز در تراکم جمعیت برای برداشتن آنها خم نشوید و تا فرصت مناسب و کاهش تراکم جمعیت صبر کنید.

۴- افراد بلند قامت، هنگام رمی مخصوصاً در طبقه پائین، زیاد به ستونها (جمرات) نزدیک نشوند زیرا احتمال اصابت سنگ از پشت سر به آنها وجود دارد.

۵- در صورتی که هنگام رمی جمره از کاروان و یا دوستان خود جدا شدید، ترس و اضطراب به خود راه نداده، با کاروانهای دیگر ایرانی به محل خیمه‌ها برگردید.

۶- نزدیک ظهر و خصوصاً بعدازظهر روز دوازدهم ذیحجه، جمرات بسیار شلوغ و رمی بسیار خطرناک است و احتمال خطر جانی وجود دارد، لذا حتماً قبل از ظهر نسبت به رمی جمرات اقدام نمائید تا خدای ناکرده گرفتار مشکل نشوید

۷- بدون هماهنگی با روحانیون محترم و مدیر کاروان اقدام به رمی ننمائید.

ص: ۵۰

۸- هنگام حلق از پیش بند مناسب استفاده کنید.

۹- موهای تراشیده شده را در پلاستیک جمع آوری و از پراکنده شدن موها جلوگیری نمائید.

۱۰- برای سر تراشیدن از تیغ و خود تراش شخصی استفاده نموده، تیغ استفاده شده خود را به دیگران ندهید.

۱۱- از تراشیدن مو و پراکنده ساختن موها در اطراف دستشوئی‌ها خودداری فرمائید.

۱۲- مواظب باشید در مناطقی که خارج منی می‌باشد، حلق ننمائید.

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۵۱

مسایل اجرایی حج: (جلسه بیست و سوم)

موضوع:

توصیه‌های گمرکی.

سرفصل‌ها:

۱- هر یک از حجاج می‌توانند دو ساک بزرگ متحدالشکل به ابعاد ۳۰* ۵۰* ۶۰ و یک ساک دستی کوچک به ابعاد ۲۰* ۳۰* ۳۵ را که همراه آورده‌اند بصورت رایگان به داخل کشور حمل کنند.

۲- هواپیمائی تعهدی در قبال کالاهای خریداری شده خارج از ضوابط نداشته، بارهای اضافی را با دریافت هزینه اضافه بار به‌صورت نقدی و به ریال سعودی (هر کیلو ۲۱ ریال) حمل خواهد کرد.

۳- ساک‌های متحد الشکل مسافرتی حجاج در صورتی که حاوی کالاهای ممنوعه یا تجارتی نباشد، به عنوان کالاهای مجاز مشمول معافیت گمرکی خواهد بود.

۴- کالاهای زیر نیز به عنوان بار زائر محسوب نگردیده از حمل آنها خودداری می‌شود.

تلویزیون و ضبط صوت بزرگ، چرخ خیاطی، ماشین لباسشویی و ظرفشویی، یخچال و فریزر، آبگرمکن، اجاق گاز، دوچرخه، فرش ماشینی، ماشین بافندگی، موکت، موتور برق و کولر گازی.

۵- فروشگاههای شرکت شاهد در اکثر ایستگاه‌های پروازی زائران دایر است و

ص: ۵۲

حجاج تا یک ماه پس از بازگشت به کشور می‌توانند اقلام مورد نیاز خود را با رعایت مقررات گمرکی خریداری نمایند.

منابع:

۱. جزوه «بایدها و نبایدها»

۲. دستورالعمل‌های سازمان

ص: ۵۳

فصل دوّم: بهداشت و درمان

اشاره

ص: ۵۴

ص: ۵۵

حج و بهداشت و درمان: (جلسه اول)

موضوع:

توصیه‌های قبل از عزیمت در زمینه بهداشت و درمان

سرفصل‌ها:

* روند احراز استطاعت جسمی

* ضرورت تشکیل پرونده سلامت

* معاینات پزشکی قبل از سفر

* تزریق واکسن های مورد نیاز

* تذکرات در مورد اعتیاد به مواد مخدر

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۵۶

حج و بهداشت و درمان: (جلسه دوم)

موضوع:

وسایل و ملزومات بهداشتی-/ درمانی همراه

سرفصل‌ها:

* ملزومات شخصی بهداشتی همراه

* داروهای اختصاصی

* همراه داشتن سوابق درمانی

* اجتناب از به همراه داشتن مواد غذایی و خوراکی فاسد شدنی

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۵۷

حج و بهداشت و درمان: (جلسه سوم)

موضوع:

بهداشت فردی (۱)

سرفصل‌ها:

* نظافت دست‌ها

* نظافت و شست وشوی پاها

* استحمام روزانه

* بهداشت در پوشش

* بهداشت استراحت

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۵۸

حج و بهداشت و درمان: (جلسه چهارم)

موضوع:

بهداشت فردی (۲)

سرفصل‌ها:

* عدم استعمال دخانیات

* بهداشت نوشیدن

* پیش گیری از گم شدن

* وسایل شخصی

* بهداشت دهان و دندان

عناوین و سرفصلهای آموزشی حج تمتع؛ ص۵۸

بهداشت بدن

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۵۹

حج و بهداشت و درمان: (جلسه پنجم)

موضوع:

بهداشت بانوان

سرفصل‌ها:

* مسائل مرتبط با عادات ماهانه

* ممنوعیت حضور زنان باردار در حج

* چگونگی مصرف داروهای ضد بارداری

* رعایت مسایل بهداشتی ویژه زنان

* تنظیم خانواده و مسایل مرتبط با آن

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۶۰

حج و بهداشت و درمان: (جلسه ششم)

موضوع:

بهداشت محل اقامت (در مکه و مدینه)

سرفصل‌ها:

* مقتضیات زندگی جمعی

* رعایت نظافت و بهداشت در اتاق‌ها

* توصیه‌های لازم در استفاده از سرویس‌های بهداشتی

* بهداشت در خیابانها و اماکن عمومی

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۶۱

حج و بهداشت و درمان: (جلسه هفتم)

موضوع:

بهداشت غذا و تغذیه (۱)

سرفصل‌ها:

* تغییر عادات غذایی در سفر حج

* توصیه‌های غذایی

* توصیه به روزه داران

* رژیم‌های غذایی

* برنامه غذایی بیماران خاص

* تغذیه توسط آشپزخانه‌های مرکزی و کاروان‌ها

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۶۲

حج و بهداشت و درمان: (جلسه هشتم)

موضوع:

بهداشت غذا و تغذیه (۲)

سرفصل‌ها:

* بهداشت تغذیه در مصرف نمک و شکر (دو پودر سفید خطر ناک)

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۶۳

حج و بهداشت و درمان: (جلسه نهم)

موضوع:

بیماری‌های شایع در حج و راه‌های پیشگیری از آن (۱)

سرفصل‌ها:

* گرفتاری‌های تنفسی در ایام حج (پیش گیری، درمان و مراقبت‌های لازم)

* گرمازدگی

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۶۴

حج و بهداشت و درمان: (جلسه دهم)

موضوع:

بیماری‌های شایع در حج و راه‌های پیشگیری از آن (۲)

سرفصل‌ها:

* مشکلات عضلانی- استخوانی

* عود بیماری‌ها و اختلالات روانی

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۶۵

حج و بهداشت و درمان: (جلسه یازدهم)

موضوع:

بیماری‌های شایع در حج و راه‌های پیشگیری از آن (۳)

سرفصل‌ها:

* بیماری‌های چشمی

* عرق سوز

* بیماری‌های دیگر

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۶۶

حج و بهداشت و درمان: (جلسه دوازدهم)

موضوع:

بیماری‌های شایع در حج و راه‌های پیشگیری از آن (۴)

سرفصل‌ها:

* مسمومیت‌های غذایی

* بیماری‌های دستگاه گوارش (یبوست، و)...

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۶۷

حج و بهداشت: (جلسه سیزدهم)

موضوع:

بهداشت در عمره تمتع

سرفصل‌ها:

* توصیه‌ها در میقات

* توصیه‌ها در طواف

* توصیه‌های عمومی در مسجد الحرام

* توصیه‌های سعی

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۶۸

حج و بهداشت و درمان: (جلسه چهاردهم)

موضوع:

بهداشت ایام تشریق (۱)

سرفصل‌ها:

* وقوف در عرفات و منا

(بهداشت، تغذیه و بیماری‌ها)

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۶۹

حج و بهداشت و درمان: (جلسه پانزدهم)

موضوع:

بهداشت ایام تشریق (۲)

سرفصل‌ها:

* نکات مورد توجه درباره قربانی

* نکات مورد توجه درباره حلق

* نکات ایمنی در رمی جمرات

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۷۰

حج و بهداشت و درمان: (جلسه شانزدهم)

موضوع:

توصیه‌های دارویی

سرفصل‌ها:

* چگونگی ارائه خدمات درمانی در عربستان و سیستم ارجاع

* تهیه دارو درعربستان سعودی

* اقلام شخصی مورد نیاز زائران

* لوازم و تجهیزات پزشکی خاص مورد نیاز

* ضرورت همراه داشتن داروهای تخصصی یا فوق تخصصی

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۷۱

حج و بهداشت و درمان: (جلسه هفدهم)

موضوع:

آشنایی با مراکز درمانی و بیمارستان‌های سعودی

سرفصل‌ها:

* توصیه‌هایی در رابطه با مراکز درمانی و بیمارستان‌های عربستان

* بروز حوادث و اعزام بیماران به بیمارستان‌ها

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

ص: ۷۲

حج و بهداشت و درمان: (جلسه هجدهم و نوزدهم)

موضوع:

بهداشت روان در حج (۱ و ۲)

سرفصل‌ها:

* عوامل مستعد کننده بروز اختلالات روانپزشکی در ایام حج

* اختلالات شایع در روانپزشکی در ایام حج

* حفظ بهداشت روان

منابع:

* جزوه «راهنمای سلامت در حج»

* جزوات تخصصی مرکز پزشکی

ص: ۷۳

حج و بهداشت و درمان: (جلسه بیستم)

موضوع:

آموزش به بیماران پر خطر

سرفصل‌ها:

* بیماران قلبی- عروقی

* بیماران تنفسی

* بیماران دیابتی

* بیماران دیالیزی

* دیگر بیماری‌های زمینه‌ای

منابع:

* جزوات و کتاب‌های تخصصی پزشکی

ص: ۷۴

ص: ۷۵

فصل سوّم: احکام عمومی

اشاره

ص: ۷۶

ص: ۷۷

احکام عمومی: جلسه اول

موضوع:

وجوب شناخت احکام فقهی دین

سرفصل‌ها:

۱-/ تقسیم احکام به:

۱- واجب.

۲- حرام.

۳- مستحب.

۴- مکروه.

۵- مباح.

۲- تعریف هریک از موارد فوق با ذکر مثال.

۳- وجوب شناخت احکام دین.

۴- شیوه‌های دستیابی به احکام فوق.

منابع:

۱- کتاب احکام دین، محمدحسین فلاح زاده.

۲- رساله توضیح المسائل.

۳- تحریرالوسیله.

ص: ۷۸

احکام عمومی: جلسه دوّم

موضوع:

تقلید

سرفصل‌ها:

۱- معنای تقلید.

۲- وجوب تقلید- برای افراد غیر مجتهد و محتاط.

۳- شرایط مرجع تقلید.

۴- راه شناخت مرجع تقلید.

۵- شناخت مجتهد اعلم و لزوم تقلید از اعلم.

۶- راههای دستیابی به فتاوای مرجع تقلید.

۷- بقا بر تقلید.

۸- تقلید ابتدایی از مرجع تقلید زنده.

۹- عدول از مجتهدی به مجتهد دیگر.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- رساله توضیح المسائل.

۳- تحریرالوسیله.

ص: ۷۹

احکام عمومی: جلسه سوّم

موضوع:

وضو (۱)

سرفصل‌ها:

۱- چگونگی وضو.

۲- مقدار واجب در شستشوی اعضای وضو.

۳- شرایط آب وضو.

۴- شرایط اعضای وضو.

۵- شرایط وضوگیرنده.

۶- رعایت ترتیب و موالات در وضو.

۷- وضوی جبیره.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- رساله توضیح المسائل.

۳- تحریرالوسیله.

ص: ۸۰

احکام عمومی: جلسه چهارم

موضوع:

وضو (۲)

سرفصل‌ها:

۱- چیزهایی که باید برای آن‌ها وضو گرفت؛ مانند:

۱- نماز (جز نماز میت).

۲- طواف.

۳- نماز طواف.

۴- رساندن جایی از بدن به قرآن.

۲- مبطلات وضو.

۳- مواردی که وضو گرفتن مستحب است.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- رساله توضیح المسائل.

۳- تحریرالوسیله.

ص: ۸۱

احکام عمومی: جلسه پنجم

موضوع:

غسل

سرفصل‌ها:

۱- انواع غسل (غسل ترتیبی، غسل ارتماسی).

۲- غسل های واجب (جنابت مسّ میّت).

۳- شرایط صحیح بودن غسل.

۴- کارهایی که بر فرد جنب حرام است.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- رساله توضیح المسائل.

۳- تحریرالوسیله.

ص: ۸۲

احکام عمومی: جلسه ششم

موضوع:

تیمّم

سرفصل‌ها:

۱- چگونگی تیمّم.

۲- چیزهایی که تیمّم بر آن‌ها صحیح است.

۳- شرایط صحیح بودن تیمّم.

۴- تیمّم بدل از وضو.

۵- تیمّم بدل از غسل.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- رساله توضیح المسائل.

۳- تحریرالوسیله.

ص: ۸۳

احکام عمومی: جلسه هفتم

موضوع:

نماز (۱)

سرفصل‌ها:

۱- اهمیت نماز.

۲- مقدمات نماز.

۳- پوشش در نماز- آقایان و بانوان

۴- مکان نمازگزار.

۵- قبله و مسائل مربوط به آن.

۶- نماز در مسجدالحرام.

۷- لباس نمازگزار.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- رساله توضیح المسائل.

۳- تحریرالوسیله.

ص: ۸۴

احکام عمومی: جلسه هشتم

موضوع:

نماز (۲)

سرفصل‌ها:

۱- اذان و اقامه.

۲- واجبات نماز.

۳- ارکان نماز- تعریف رکن و غیر رکن و تأثیر آن در صحّت و بطلان نماز.

۴- نمازهای واجب.

۵- نمازهای مستحب.

۶- سجده واجب.

۷- سجده سهو.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- رساله توضیح المسائل.

۳- تحریرالوسیله.

ص: ۸۵

احکام عمومی: جلسه نهم

موضوع:

نماز (۳)

سرفصل‌ها:

۱- مبطلات نماز مانند: سخن گفتن، رو از قبله برگرداندن و...

۲- شکیّات نماز (فقط شکیات مورد ابتلا بیان شود).

۳- نماز احتیاط.

۴- تشهد فراموش شده.

۵- آداب نماز.

۶- مستحبات نماز.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- رساله توضیح المسائل.

۳- تحریرالوسیله.

ص: ۸۶

احکام عمومی: جلسه دهم

موضوع:

نماز جماعت

سرفصل‌ها:

۱- اهمیت نماز جماعت.

۲- شرایط نماز جماعت.

۳- شرایط امام جماعت.

۴- وظیفه مأموم در نماز جماعت.

۵- چگونگی پیوستن به نماز جماعت.

۶- اتصال در نماز جماعت.

۷- نماز جماعت با اهل سنّت.

۸- نمازهای جماعت به‌صورت استداره‌ای در مسجدالحرام.

۹- خواندن نماز جماعت در هتل‌ها و محل اسکان زائران در مکه و مدینه.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- تحریرالوسیله.

۳- اسرار الصلاهٔ.

ص: ۸۷

احکام عمومی: جلسه یازدهم

موضوع:

خمس

سرفصل ها:

۱- وجوب خمس.

۲-چیزهایی که خمس به آن‌ها تعلق می گیرد (فقط موارد ابتلا مانند: منفعت کسب، مال حلال مخلوط به حرام)....

۳- احکام خمس.

۴- مصرف خمس.

۵- چگونگی قراردادن سال خمسی.

۶- چه چیزهایی خمس ندارد.

۷- خمس فیش‌های ثبت‌نامی حج و مسائل مربوط به آن.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- تحریرالوسیله.

۳- مناسک محشیّ.

ص: ۸۸

احکام عمومی: جلسه دوازدهم

موضوع:

زکات

سرفصل‌ها:

۱- زکات بر نه چیز تعلق می گیرد (چهار مورد غلات، سه مورد دام، دو مورد سکه).

۲- بیان موارد مبتلا به زکات (مثلًا برای کشاورزان غلات و دام و برای تجار و کسبه زکات طلا و نقره)....

۳- احکام زکات.

۴- مصرف زکات.

۵- چند روایت در زمینه اهمیّت زکات.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- تحریرالوسیله.

۳- توضیح المسائل.

ص: ۸۹

احکام عمومی: جلسه سیزدهم

موضوع:

نجاسات

سرفصل‌ها:

۱- یازده چیز از نجاسات شمرده می‌شود.

تبصره: فقط موارد مبتلا به بیان شود مانند: بول، غایط، خون و منا.

۲- چگونه چیزی نجس می‌شود.

۳- چگونه چیز نجس پاک می‌شود.

۴- مسائل مربوط به طهارت و نجاست در مسجدالحرام و منازل محل اسکان زائران.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- تحریرالوسیله.

۳- توضیح المسائل.

ص: ۹۰

احکام عمومی: جلسه چهاردهم

موضوع:

مطهّرات

سرفصل‌ها:

۱- مطهّرات.

تبصره: مسائل مبتلا به بیان شود مانند: آب، زمین، آفتاب، برطرف شدن عین نجاست.

۲- اقسام آب‌ها (مطلق و مضاف، کر و قلیل).

۳- چگونگی پاک شدن نجاست.

۴- پاک شدن چیز نجس با آب قلیل.

۵- آب‌های لوله‌کشی و پاک شدن چیز نجس با آنها.

۶- پرهیز از وسواس.

منابع:

۱- احکام دین.

۲- تحریرالوسیله.

۳- توضیح المسائل.

ص: ۹۱

احکام عمومی: جلسه پانزدهم

موضوع:

نماز مسافر

سرفصل‌ها:

۱- قصر و اتمام.

۲- شرایط سفر و شکسته شدن نماز.

۳- قصد ده روز و مسائل مربوط به آن.

۴- نماز در مکه و مدینه و در مسجدالحرام و مسجدالنبی.

۵- نماز قبل از رفتن به عرفات و تقسیم بندی کسانی که قبل از رفتن، ده روز می‌مانند با آنها که نمی‌مانند.

منابع:

۱- رساله توضیح المسائل.

۲- تحریرالوسیله.

ص: ۹۲

احکام عمومی: جلسه شانزدهم

موضوع:

احکام مسجد

سرفصل ها:

۱- احکام مسجد.

۲- احکام نجس شدن مسجد.

۳- بیرون بردن چیزی از مسجد.

۴- خوابیدن در مسجد.

۵- آداب حضور در مسجد.

۶- رعایت نظافت در مساجد.

۷- مسأله طهارت و نجاست در مسجدالحرام و مسجدالنبی.

۸- رعایت طهارت و نجاست در مواقف و مشاعر.

منابع:

۱- رساله توضیح المسائل.

۲- تحریرالوسیله.

ص: ۹۳

احکام عمومی: جلسه هفدهم

موضوع:

نماز قضا

سرفصل‌ها:

۱- شیوه قضا کردن نمازها.

۲- آیا رعایت ترتیب در قضا کردن نمازها لازم است؟

۳- نماز قضای پدر.

۴- در دو مورد به‌جا آوردن قضای نماز واجب است.

۵- نماز قضای پدر

۶- خواندن نماز قضا به جماعت.

۷- نماز قضا در سفر و چگونگی آن.

منابع:

۱- رساله توضیح المسائل.

۲- تحریرالوسیله.

ص: ۹۴

احکام عمومی: جلسه هیجدهم

موضوع:

احکام قرآن

سرفصل‌ها:

۱- احکام قرآن.

۲- لمس خطوط قرآن.

۳- خارج کردن قرآن از مسجدالحرام و مسجدالنبی.

۴- نوشتن چیزی روی صفحات قرآن.

۵- آداب تلاوت قرآن.

۶- رعایت احترام قرآن.

منابع:

۱- تحریرالوسیله.

۲- مناسک محشّی.

ص: ۹۵

احکام عمومی: جلسه نوزدهم

موضوع:

احکام خرید و فروش

سرفصل‌ها:

۱- احکام خرید و فروش.

۲- آداب خرید و فروش.

۳- چگونگی برهم زدن معامله.

۴- خیار عیب.

۵- خیار غبن.

۶- إقاله.

۷- اموال مجهول المالک

منابع:

۱- تحریرالوسیله.

۲- رساله توضیح المسائل.

ص: ۹۶

احکام عمومی: جلسه بیستم

موضوع:

لقطه حرم

سرفصل‌ها:

۱- اشیای پیدا شده در محدوده حرم.

۲- اشیای پیدا شده در مکه و مدینه.

۳- استفاده از اشیای پیدا شده.

۴- وظیفه انسان در برابر اشیای یافت شده.

۵- گم شدن کفش‌ها و کفش‌های به‌جای مانده.

منابع:

۱- تحریرالوسیله.

۲- مناسک محشّی.

۳- احکام دین.

ص: ۹۷

احکام عمومی: جلسه ویژه خواهران

موضوع:

اقسام غسل

سرفصل‌ها:

۱- غسل جنابت.

۲- غسل مسّ میّت.

۳- غسل حیض.

۴- غسل نفاس.

۵- غسل استحاضه و اقسام آن- قلیله- متوسطه- کثیره.

۶- وظایف مستحاضه نسبت به نماز و طواف

۷- وظایف بانوان‌هنگام حیض و نفاس در رابطه با نماز- روزه و طواف.

۸- منع حضور بانوان حایض در مسجدالحرام و مسجدالنبی.

۹- جایز بودن ورود حایض به مسعی.

۱۰- قرآن خواندن فرد حایض.

منابع:

۱- احکام ویژه بانوان.

۲- تحریرالوسیله.

۳- رساله توضیح المسائل.

ص: ۹۸

احکام عمومی: جلسه بیست و یکم

موضوع:

احکام خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها

سرفصل‌ها:

۱- خوردن چیزی که برای انسان ضرر دارد.

۲- خوردن خاک، تربت.

۳- فرو بردن آب بینی و خلط سینه که در دهان آمده.

۴- خوردن چیز نجس.

۵- چیزهایی که موقع غذا خوردن مستحب است.

۶- مستحبات آب آشامیدن.

۷- مکروهات آب آشامیدن.

منابع:

۱- توضیح المسائل.

۲- تحریرالوسیله.

ص: ۹۹

احکام عمومی: جلسه بیست و دوّم

موضوع:

احکام نذر

سرفصل‌ها:

۱- معنای نذر.

۲- چگونگی نذر شرعی.

۳- شرایط نذر کننده.

۴- نذر زن بدون اجازه شوهر.

۵- نذر فرزند بدون اجازه پدر.

۶- نذر برای کار حرام یا مکروه.

۷- نذر برای ترک کار واجب یا مستحب.

۸- چگونگی عمل به نذر.

۹- نذر مدّت دار.

۱۰- نذورات نسبت به حرم‌ها و اماکن دینی.

منابع:

۱- توضیح المسائل.

۲- تحریرالوسیله.

ص: ۱۰۰

احکام عمومی: جلسه بیست و سوّم

موضوع:

عهد

سرفصل‌ها:

۱- چگونگی تحقق عهد.

۲- شرایط عهد شرعی.

۳- کفاره عمل نکردن به عهد.

منابع:

۱- تحریرالوسیله.

۲- توضیح المسائل.

ص: ۱۰۱

احکام عمومی: جلسه بیست و چهارم

موضوع:

احکام قسم خوردن

سرفصل‌ها:

۱- قسم شرعی.

۲- شرایط قسم.

۳- قسم بدون اجازه پدر.

۴- کفاره عمل نکردن به قسم.

منابع:

۱- توضیح المسائل.

عناوین و سرفصلهای آموزشی حج تمتع؛؛ ص۱۰۱

تحریرالوسیله.

ص: ۱۰۲

احکام عمومی: جلسه بیست و پنجم

موضوع:

امر به‌معروف و نهی از منکر

سرفصل‌ها:

۱- تعریف معروف و منکر.

۲- وجوب امر به‌معروف و نهی از منکر.

۳- مراتب امر به‌معروف و نهی از منکر.

۴- شرایط امر به‌معروف و نهی از منکر.

۵- وظیفه زائران در رابطه با تخلفات رفتاری موسم.

منابع:

۱- توضیح المسائل.

۲- تحریرالوسیله.

ص: ۱۰۳

احکام عمومی: جلسه بیست و ششم

موضوع:

احکام نماز جمعه

سرفصل‌ها:

۱- شرایط صحیح بودن نماز جمعه.

۲- چیزهایی که در نماز جمعه معتبر است.

۳- آنچه قبل از نماز جمعه واجب است.

۴- مستحبات نماز جمعه.

۵- مکروهات نماز جمعه.

۶- آداب روز جمعه.

۷- کیفیت نماز جمعه.

منابع:

۱- توضیح المسائل.

۲- تحریر الوسیله.

ص: ۱۰۴

ص: ۱۰۵

فصل چهارم: مناسک حج

اشاره

ص: ۱۰۶

ص: ۱۰۷

مناسک حج: جلسه اول

موضوع:

آمادگی برای سفر

سرفصل‌ها:

۱- وسایل مورد نیاز برای احرام مانند:

۱- حوله‌های احرام و لباس بانوان

۲- شرایط لباس احرام

۳- دمپایی و شرایط آن

۴- همیان و کمربند و...

۲- تصحیح نماز

۳- شرایط استطاعت

۴- حسابرسی اموال

۵- نیابت و شرایط مربوط به آن

۶- ختنه مردان

منابع:

۱- مناسک محشّی

۲- توضیح المسائل

ص: ۱۰۸

مناسک حج: جلسه دوم

موضوع:

عمره و حج تمتع

سرفصل‌ها:

۱- معنای حج و عمره

۲- چرا حج تمتع به این نام نامیده می‌شود؟

۳- بیان اعمال عمره، فهرست‌وار:

۱- احرام

۲- طواف

۳- نماز طواف

۴- سعی صفا و مروه

۵- تقصیر

۴- بیان اعمال حج تمتع، فهرست‌وار:

۱- احرام در مکه

۲- وقوف در عرفات

۳- وقوف در مشعر

۴- بیتوته در منا

- رمی جمره عقبه روز دهم

- قربانی

- حلق یا تقصیر

ص: ۱۰۹

۵- بیتوته شب یازدهم و دوازدهم

۶- طواف حج تمتع

۷- نماز طواف حج تمتع

۸- سعی صفا و مروه

۹- طواف نساء

۱۰- نماز طواف نساء

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۱۰

مناسک حج: جلسه سوم

موضوع:

احرام عمره تمتع

سرفصل‌ها:

۱- مستحبات پیش از احرام

۲- واجبات احرام

۱- پوشیدن لباس احرام

۲- نیت

۳- لبیک

۴- مکان احرام

۳- محرمات احرام- موارد مبتلا به فهرست وار بیان شود

۴- محل احرام- فقط میقات شجره و جحفه شرح داده شود-

۵- گره زدن، سنجاق زدن و امثال آن

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

تحریر الوسیله

ص: ۱۱۱

مناسک حج: جلسه چهارم

موضوع:

طواف عمره تمتع (۱)

سرفصل‌ها:

الف- شرایط طواف کننده:

۱- طهارت بدن و لباس

۲- طهارت از حدث (وضو)

۳- طهارت از خبث (غسل) در صورتی که غسل بر او واجب شده باشد.

۴- مقدار واجب پوشش در حال احرام

۵- نیت

۶- واجبات طواف

۱- شروع از حجرالاسود

۲- ختم به حجرالاسود

۳- هفت دور طواف کردن

۴- کعبه را در طرف چپ خود قراردادن

۵- محدوده طواف

۶- بیرون حجر اسماعیل طواف کردن

منابع:

۱- مناسك مصوّر حج

۲- مناسك محشیّ

ص: ۱۱۲

مناسک حج: جلسه پنجم

موضوع:

طواف عمره تمتع (۲)

سرفصل‌ها:

۱- آداب طواف

۲- مستحبات طواف

۱- خواندن قرآن، دعا و ذکر

۲- با آرامش طواف کردن

۳- استلام حجرالاسود و توضیح این‌که در شرایط فعلی مقدور نمی‌باشد.

۳- چگونگی خواندن دعا و گفتن اذکار در حال طواف

۴- مکروهات طواف:

۱- خوردن و آشامیدن

۲- دست کشیدن به حجراسماعیل

۵- مراقبت‌هایی که در طواف باید صورت بگیرد:

۱- یکدیگر را فشار ندادن

۲- دور جمعیت حلقه نکشیدن

۳- بانوان و افراد مسن را در انجام طواف آزاد گذاشتن و...

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۱۳

مناسک حج: جلسه ششم

موضوع:

نماز طواف

سرفصل‌ها:

۱- کیفیت نماز طواف

۲- مکان نماز طواف

۳- زمان نماز طواف

۴- شک در نماز طواف

۵- وظیفه کسانی که نمازشان صحیح نیست

۶- مستحبات نماز طواف

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۱۴

مناسک حج: جلسه هفتم

موضوع:

سعی صفا و مروه

سرفصل‌ها:

۱- زمان سعی

۲- مستحبات بین طواف و سعی

۳- واجبات سعی

۱- شروع از صفا

۲- ختم به مروه

۳- هفت شوط بودن

۴- رو به مروه و رو به صفا در هر شوط حرکت کردن

۴- احکام سعی

۵- مستحبات سعی

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۱۵

مناسک حج: جلسه هشتم

موضوع:

تقصیر

سرفصل‌ها:

۱- زمان تقصیر

۲- مکان تقصیر

۳- چگونگی تقصیر

۴- تأثیر تقصیر- خروج از احرام-

۵- محرمات بین عمره تمتع و حج تمتع

۶- رفتن به غار حِرا و خارج شدن از مکّه

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۱۶

مناسک حج: جلسه نهم

موضوع:

احرام حج تمتع

سرفصل‌ها:

۱- واجبات احرام حج

۱- پوشیدن

۲- نیت

۳- لبیک

۲- مکان احرام

۳- مستحبات احرام حج تمتع

۴- حرکت در روز به طرف عرفات

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۱۷

مناسک حج: جلسه دهم

موضوع:

وقوف در عرفات

سرفصل‌ها:

۱- زمان وقوف

۲- مکان وقوف

۳- اقسام وقوف

- اختیاری

- اضطراری

۴- مستحبات وقوف

۵- آداب روز عرفه

۶- برنامه‌های روز عرفه

۱- صبح: مراسم برائت

۲- بعدازظهر: دعای عرفه

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۱۸

مناسک حج: جلسه یازدهم

موضوع:

وقوف در مشعرالحرام

سرفصل‌ها:

۱- زمان وقوف

۲- مکان وقوف

۳- اقسام وقوف

۱- اختیاری

۲- اضطراری (در شب)

۳- اضطراری (در روز)

۴- وظیفه بانوان در وقوف و حرکت پیش از وقت

۵- مستحبات وقوف

۶- جمع سنگریزه‌ها

۷- شرایط سنگریزه‌ها

۱- از حرم باشد

۲- ریگ باشد

۳- بکر باشد

۴- مباح باشد

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۱۹

مناسک حج: جلسه دوازدهم

موضوع:

واجبات منا (۱)- رمی

سرفصل‌ها:

۱- رمی جمره عقبه

۲- واجبات رمی

۱- نیت

۲- انداختن سنگ‌ها، نه گذاشتن آن‌ها

۳- اصابت به جمره

۴- هفت عدد سنگ زدن

۵- به تدریج زدن

۳- مستحبات رمی

۴- مراقبت‌ها هنگام رمی

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۲۰

مناسک حج: جلسه سیزدهم

موضوع:

واجبات منا (۲)- قربانی

سرفصل‌ها:

۱- زمان قربانی

۲- مکان قربانی

۳- شرایط قربانی

۱- سالم باشد

۲- پیر نباشد

۳- سن آن کامل باشد

۴- لاغر نباشد

۵- ناقص نباشد

۴- نیابت در قربانی

۵- مصرف قربانی

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۲۱

مناسک حج: جلسه چهاردهم

موضوع:

واجبات منا (۳)- حلق یا تقصیر

سرفصل:

۱- افراد موظف به حلق

۲- افراد موظف به تقصیر

۳- زمان حلق یا تقصیر

۴- مکان حلق یا تقصیر

۵- مستحبات حلق

۶- مستحبات روز عید

۷- مستحبات منا

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۲۲

مناسک حج: جلسه پانزدهم

موضوع:

واجبات منا (۴)

سرفصل‌ها:

۱- تعریف بیتوته

۲- زمان بیتوته

۳- مکان بیتوته

۴- عبادت در مکه به جای بیتوته

۵- ترک بیتوته

۶- مستحبات

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۲۳

مناسک حج: جلسه شانزدهم

موضوع:

واجبات منا (۵)- رمی جمرات روزهای ۱۲ و ۱۳ ذیحجه

سرفصل‌ها:

۱- واجبات رمی

۲- زمان رمی

۳- ترتیب رمی

۴- شکیات رمی

۵- مستحبات رمی

۶- زمان کوچ از منا

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۲۴

مناسک حج: جلسه هفدهم

موضوع:

اعمال پس از منا در مکّه

سرفصل‌ها:

۱- ترتیب اعمال مکه

۲- زمان اعمال مکه

۳- طواف حج تمتع

۴- نماز طواف حج تمتع

۵- طواف نساء

۶- نماز طواف نساء

۷- مراحل خروج از احرام

۸- تقدیم اعمال پس از منا برای معذورین و شرایط آن

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۲۵

مناسک حج: جلسه هیجدهم

موضوع:

محرمات احرام (۱)

سرفصل‌ها:

۱- تقسیم محرمات

۱- ویژه آقایان

۲- ویژه خانم‌ها

۳- مشترک بین آقایان و خانم‌ها

۲- محرّمات

۱- کفاره دار

۲- بدون کفاره

۳- محرمات ویژه آقایان

۱- زیر سایه رفتن در حال حرکت

۲- پوشاندن سر

۳- پوشیدن لباس دوخته

۴- پوشیدن کفش یا چیزی که تمام روی پا را بپوشاند

۴- محرمات مخصوص بانوان

۱- پوشاندن صورت

۲- پوشیدن زیور برای زینت

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۲۶

مناسک حج: جلسه نوزدهم

موضوع:

محرمات مشترک احرام

سرفصل‌ها:

۱- استفاده از بوی خوش

۲- نگاه در آینه

۳- زدودن مو از بدن

۴- کِرم زدن و روغن مالیدن به بدن

۵- سرمه کشیدن به چشم

۶- انگشتر به دست کردن برای زینت

۷- جدال

۸- فسوق

۹- بیرون آوردن خون از بدن

۱۰- کشتن جانوران تَن

۱۱- ناخن گرفتن

۱۲- کندن درخت و گیاه حرم

۱۳- شکار کردن

۱۴- عقد کردن زن

ص: ۱۲۷

۱۵- لذت‌های جنسی (آمیزش)

۱۶- استمناء

تبصره: در بیان دو مورد آخر با ظرافت عمل شود.

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۲۸

مناسک حج: جلسه بیستم

موضوع:

کفارات محرمات احرام

سرفصل‌ها:

۱- برخی از محرمات که احتمال دارد اتفاق بیفتد و کفاره آن‌ها

۲- سقوط حرمت و وجوب کفاره در برخی موارد مثل زیر سایه رفتن

۳- شرایط حیوانی که به عنوان کفاره ذبح می‌شود

۴- محل ذبح کفاره

۵- مصرف کفاره

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۲۹

مناسک حج: جلسه بیست و یکم

موضوع:

احکام متفرقه عمره و حج

سرفصل‌ها:

۱- وظیفه معذوران

بیماران

محصورین

مصدودها

بانوان معذور به عذر شرعی

۲- فراموشی برخی از اعمال و حکم اعاده یا قضای آن‌ها

۳- مستحبات مکه

۱- تلاون قرآن

۲- طواف مستحبی

۳- زیارت قبور در قبرستان ابوطالب

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۳۰

مناسک حج: جلسه بیست و دوم

موضوع:

عمره مفرده پس از اعمال حج تمتع

سرفصل‌ها:

۱- تعریف عمره

۲- زمان عمره مفرده

۳- اعمال عمره مفرده

۴- تفاوت‌های عمره مفرده با عمره تمتع

۵- استطاعت عمره مفرده (وجوب یا استحباب)

۶- عمره مفرده تکراری و فاصله دو عمره

منابع:

۱- مناسک مصوّر حج

۲- مناسک محشیّ

ص: ۱۳۱

فصل پنجم: اسرار و معارف حج

اشاره

ص: ۱۳۲

ص: ۱۳۳

اسرار و معارف حج: جلسه اوّل

موضوع:

اسرار عبادات

سرفصل‌ها:

۱- فلسفه عبادات

۲- توجه دادن انسان به موقعیت خاصی که در جهان هستی دارد

۳- شناخت مبدأ و معاد

۴- سیر روحی به سوی خداوند

۵- رهایی از آلودگی‌های مادی

۶- کوچک دیدن لذات دنیا و توجّه به انس با خدا

۷- بی‌تفاوت بودن در اقبال و ادبار دنیا

۸- اثر عبادت در تطهیر و تخلیه انسان

۹- اثر عبادت در زینت روح آدمیان

۱۰- هر عبادتی ظاهری دارد و باطنی

۱۱- فلسفه برخی از عبادات؛ مانند نماز (تنهی عن الفحشاء والمنکر) روزه و...

۱۲- درجات عبادات

۱۳- چگونگی راهیابی به اسرار عبادات

۱۴- سرّ مشترک همه عبادات

۱- عبودیت و بندگی خدا

ص: ۱۳۴

۲- وصول به قرب الهی

۳- رسیدن به کمال انسانی

منبع:

۱- صهبای حج، از ص ۳۰۵ تا ۳۱۵

۲- حج برنامه تکامل

ص: ۱۳۵

اسرار و معارف حج: جلسه دوّم

موضوع:

اسرار حج و ثمرات آن

سرفصل‌ها:

۱- صورت باطنی حج

۲- ظهور ملکوت اعمال

۳- سرّ حج در سیر الی الله

۴- تزکیه روح در پرتو شناخت اسرار

۵- تهذیب نفس در حج

۶- راز دشواری فهم اسرار حج

۷- آثار اجتماعی حج

۸- آثار روحی حج

۹- کعبه ضامن بقای جامعه بشری (قیاماً للناس)

۱۰- کعبه پناهگاه جامعه انسانی و خانه امن (وأمناً)

۱۱- حج مایه تقویت و قوّت دین

۱۲- حج نابود کننده فقر

منبع:

۱- صهبای حج از ص ۳۱۷ تا ۳۳۱

۲- حج برنامه تکامل

ص: ۱۳۶

اسرار و معارف حج: جلسه سوّم

موضوع:

نیل به اهداف والای حج

سرفصل‌ها:

۱- فراهم نمودن زمینه

«من کان فی هذه أعمی فهو فی الآخرة أعمی وأضلّ سبیلًا» (اسراء: ۷۲)

«فی کتاب مکنون* لا یمسّه الّا المطهّرون» (واقعه: ۷۸ تا ۷۹)

۲- لزوم معرفت نسبت به اسرار حج

۳- هماهنگی سیرت حاج با سرّ حج

۴- تغییر سیرت حیوانی به سیرت انسانی

۵- حج آزمون بزرگ خداوند

۶- چگونگی موفقیت در این آزمون

۷- حج بازار آخرت است

۸- حج اقیانوس رحمت الهی و حاجی غرق در این نعمت

۹- هیچ عمل صالحی جای حج را نمی‌گیرد

۱۰- عقوبت تارك حج

۱۱- چه کسانی به اهداف حج دست پیدا می‌کنند؟

۱۲- اقسام حج گزاران

منابع:

۱- صهبای حج از صفحه ۳۳۱ تا ۳۴۱

۲- حج برنامه تکامل

ص: ۱۳۷

اسرار و معارف حج: جلسه چهارم

موضوع:

اسرار میقات

سرفصل‌ها:

۱- معنای میقات

۲- میقات و مواقیت در قرآن

۳- وجوب احرام در میقات و راز آن

۴- راز نامگذاری میقات‌ها

۵- میقات زمانی و میقات مکانی

۶- سرّ میقات در روایت شبلی

۷- سرّ میقات در روایت امام صادق (ع)

۸- سرّ میقات در سایر روایات

منابع:

۱- صهبای حج از صفحه ۱۳۳ تا ۱۴۵

۲- روایات باب ۲۰ از ابواب مواقیت کتاب حج وسائل.

۳- حج برنامه تکامل

ص: ۱۳۸

اسرار و معارف حج: جلسه پنجم

موضوع:

فلسفه احرام و نیّت

سرفصل‌ها:

۱- حقیقت احرام

۲- وداع با گناه

۳- رابطه احرام و توحید

۴- غسل احرام تطهیر روح از گناه

۵- نماز احرام، پیوند زائر با خداوند

۶- پوشیدن لباس احرام و یاد سفر آخرت

۷- نیت و قصد قربت

۸- حقیقت نیت و مراتب تقرّب به خداوند

منابع:

۱- صهبای حج از صفحه ۳۴۳ تا ۳۷۲

۲- حج و عمره در قرآن و حدیث

۳- روایات باب در وسائل و دیگر کتب روایی.

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۳۹

اسرار و معارف حج: جلسه ششم

موضوع:

عناوین و سرفصلهای آموزشی حج تمتع؛؛ ص۱۳۹

رار تلبیه

سرفصل‌ها:

۱- معنای تلبیه

۲- تلبیه در مکان خاص- میقات

۳- تجلی توحید در تلبیه

«لبیک اللهم لبیک »....

۴- طرد جاهلیت باستانی و مدرن، با تلبیه

۵- نقش لبیک در صحنه میثاق الهی و فراخوان ابراهیم

۶- مراتب و درجات تلبیه و لبیک گویان

۷- تلبیه اجابت دعوت خداوند

۸- تلبیه ورود به ضیافت الهی

منابع:

۱- صهبای حج از صفحه ۳۷۲ تا ۳۸۴

۲- روایات باب در وسائل و دیگر کتب روایی.

۳- حج برنامه تکامل

ص: ۱۴۰

اسرار و معارف حج: جلسه هفتم

موضوع:

اسرار طواف

سرفصل‌ها:

۱- ادب ورود به مسجدالحرام

۲- طواف نشانه تجسم توحید در حج

۳- طواف جاهلی

۴- طواف و خدا محوری

۵- رمز طواف و فرشته صفت شدن

۶- ارتباط مطاف با بیت المعمور

۷- چهار رکن کعبه و ارکان وجودی انسان کامل

۸- آغاز طواف از حجرالاسود و بیعت با خداوند

۹- طواف و آمرزش گناه و شروع زندگی جدید

۱۰- سر عدد هفت در اشواط طواف

منابع:

۱- صهبای حج از صفحه ۳۸۵ تا ۳۹۳

۲- حج و عمره در قرآن و حدیث

۳- روایات باب در وسائل و دیگر کتب روایی.

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۴۱

اسرار و معارف حج: جلسه هشتم

موضوع:

اسرار نماز طواف

سرفصل‌ها:

۱- نماز پس از طواف یعنی شروع زندگی جدید به‌وسیله ارتباط با خدا

۲- اهمیت مقام ابراهیم

۳- مقام ابراهیم در قرآن

۴- اسوه قراردادن ابراهیم در زندگی جدید «لکم اسوهٔ حسنهٔ فی إبراهیم والذین معه»

۵- پیوند مقام و کعبه

۶- از طریق ابراهیم به خدا رسیدن.

۷- اوصاف ابراهیم خلیل در قرآن و روش اسوه قراردادن آن حضرت.

منابع:

۱- صهبای حج از صفحه ۳۹۵ تا ۳۹۸

۲- حج و عمره در قرآن و حدیث

۳- روایات باب در وسائل و دیگر کتب روایی.

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۴۲

اسرار و معارف حج: جلسه نهم

موضوع:

اسرار سعی

سرفصل ها:

۱- صفا و مروه از شعائر الهی «إنّ الصفا والمروة من شعائر اللّه»

۲- بزرگداشت شعائر و ارتباط آن با تقوی «ومن یعظّم شعائر اللّه فإنّها من تقوی القلوب»

۳- سعی صفا و مروه و تردد میان خوف و رجاء

۴- راز هروله و احساس ذلت و تواضع در برابر خداوند

۵- معنای صفا و مروه و ارتباط صفا با تصفیه و تهذیب روح و مروه با مروت و مردانگی.

۶- ارتباط سعی با هاجر و تلاش و کوشش در راه خدا

۷- صفا و مروه در قرآن

۸- صفا و مروه در روایات

منابع:

۱- صهبای حج

۲- حج و عمره در قرآن و حدیث

۳- روایات باب در وسائل و دیگر کتب روایی.

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۴۳

اسرار و معارف حج: جلسه دهم

موضوع:

اسرار تقصیر

سرفصل‌ها:

۱- رابطه تقصیر و اطاعت از خداوند

۲- رابطه تقصیر و تسلیم بودن در برابر اوامر الهی (در مدّت احرام، کوتاه کردن مو حرام ولی در پایان آن واجب)

۳- تقصیر در قرآن و روایات

۴- تقصیر در سنن نبوی

۵- راز و رمز تقصیر در مستحبات مربوط به آن

۶- ارتباط تقصیر باآمرزش گناه (اللهم اغفر للمحلقین ... والمقصرین)

(وسائل، ج ۹، ص ۵۴۳)

منابع:

۱- صهبای حج: از صفحه ۴۰۳ تا ۴۱۲

۲- حج و عمره در قرآن و حدیث

۳- روایات باب در وسائل و دیگر منابع حدیثی.

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۴۴

اسرار و معارف حج: جلسه یازدهم

موضوع:

اسرار عرفات

سرفصل‌ها:

۱- عرفات در قرآن

۲- عرفات در روایات

۳- معانی عرفه و ارتباط آن با معرفت و شناخت

۴- دعا و نیایش در عرفه و راز کمال آدمی

۵- دعا در عرفات و قرب به خداوند

۶- برداشتن حجابها بین مخلوق و خالق در عرفات

۷- عالی‌ترین مراحل توحید در دعای عرفه

۸- پیوند عرفه با امام زمان

۹- مفاهیم عرفانی در آداب عرفات

۱۰- خروج بار دوم از حرم و بازگشت دوباره به حرم

منابع:

۱- صهبای حج: از صفحه ۴۱۳ تا ۴۳۴

۲- حج و عمره در قرآن و حدیث

۳- روایات باب در وسائل و منابع حدیثی دیگر

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۴۵

اسرار و معارف حج: جلسه دوازدهم

موضوع:

اسرار وقوف به مشعر

سرفصل‌ها:

۱- معنای مشعرالحرام

۲- آشنا ساختن قلب با شعار تقوا

۳- خوف خدا را شعار دل ساختن

۴- کوچ از عرفات به سمت مشعر یادآور عرصه محشر

۵- ارتباط مشعر با ذکر

«فاذکرو الله عند المشعر الحرام »...

۶- جمع آوری سلاح مبارزه با شیطان

۷- فلسفه وقوف

۸- رفتار پیامبر و ائمه در مشعرالحرام

۹- رفتار اولیای خدا در مشعرالحرام

۱۰- آموزش حرکت در صراط مستقیم هنگام افاضه از مشعر

منابع:

۱- صهبای حج

۲- حج عارفان

۳- روایات باب در وسائل و منابع حدیثی دیگر

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۴۶

اسرار و معارف حج: جلسه سیزدهم

موضوع:

اسرار بیتوته در منا

سرفصل‌ها:

۱- معنای منا

۲- تحقق آرزوهای زائران

۳- تحقق آرزوهای دیگران (روایت شبلی) و آسوده ساختن مردم از دست و زبان زائر این دیار

۴- ذکر خدا در منا «فاذکرو اللّه کذکرکم آباءکم أو أشدّ ذکراً» و پیراستن حج از رسوم جاهلی

۵- تأثیر ذکر در آرامش قلب و روح

۶- تفاوت مراتب حج گزاران

۷- آداب بیتوته در منا و مستحبات و اسرار آن‌ها

منابع:

۱- صهبای حج

۲- حج عارفان

۳- روایات باب در وسائل و منابع حدیثی دیگر

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۴۷

اسرار و معارف حج: جلسه چهاردهم

موضوع:

اسرار رمی

سرفصل‌ها:

۱- شناخت شیطان

۲- راههای نفوذ شیطان در آدمیان

۳- مقابله و مبارزه با شیطان و راههای مقابله با آن

۴- شیطان برون و شیطان درون

۵- راههای مقابله با هواهای نفسانی

۶- پیشینه رمی و رجم شیطان

۷- رمی شیطان، راهی برای نزدیک شدن به خدا

۸- تکرار رمی در روزهای بعد یعنی مبارزه دائمی با شیطان

۹- مبارزه با تمامی شیاطین کوچک و بزرگ

۱۰- آمریکا نماد امروز به عنوان شیطان بزرگ

۱۱- شیطان در قرآن

۱۲- کبر، بزرگترین خصیصه شیطانی

منابع:

۱- صهبای حج

۲- حج عارفان

۳- روایات باب در منابع حدیثی

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۴۸

اسرار و معارف حج: جلسه پانزدهم

موضوع:

اسرار قربانی و حلق

سرفصل‌ها:

۱- حکمت قربانی، تقرب و تعالی قربانی کننده؛

«لن ینال الله لحومها ولادماؤها ولکن یناله التقوی »...

۲- پذیرش عمل از متقین؛

«انما یتقبل اللّٰه من المتقین »...

۳- بریدن گلوی طمع با قربانی

۴- تمرین اطعام به فقیران با قربانی در منا

۵- گذشت از همه چیز به‌خاطر خدا- اشاره به ذبح اسماعیل توسط ابراهیم-

۶- ذبح آمال و آرزوهای باطل

۷- شهیدان و قربان شدن آن‌ها در مسیر حق

۸- قربانی در قرآن

۹- قربانی در روایات

۱۰- گذشتن از زیبایی برای محبوب

منابع:

۱- صهبای حج

۲- حج عارفان

۳- روایات باب در منابع حدیثی

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۴۹

اسرار و معارف حج: جلسه شانزدهم

موضوع:

طواف حج تمتع

سرفصل‌ها:

۱- گناه آلوده از پیشگاه خدا بازگشتن ننگ است.

۲- فلسفه استحباب ورود از باب بنی شیبه در مسجدالحرام.

۳- بار یافتن طائفان واقعی به مقام عرش الهی.

۴- انسان‌های کامل بر محور تسبیحات اربعه طواف می‌کنند.

۵- تشبه طواف کنندگان به فرشتگان عرش.

۶- شباهت طواف حج گزار غافل به طواف مشرکان.

۷- کیفر الهی معصیت در حرم کعبه.

۸- گنهکار برگرد خود می‌گردد و فرد متقی گرد خدا.

۹- حجرالاسود یداللّه و عین اللّه در زمین.

۱۰- تعهد استلام کننده به دست نیالودن به گناه.

منابع:

۱- صهبای حج

۲- حج عارفان

۳- روایات باب در منابع حدیثی

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۵۰

اسرار و معارف حج: جلسه هفدهم

موضوع:

طواف نساء

سرفصل‌ها:

۱- توجه دادن خداوند به اهمیت پیوند زناشویی

۲- اهمیت خانواده در اسلام

۳- پیش‌گیری از گسستن این پیوند

۴- راه‌های تقویت محبت میان زن و شوهر

۵- علل و عواملی که این پیوند را تضعیف می‌کند

۶- محور خانواده اگر خدا باشد و همه حول آن محور بگردند، مشکل حل می‌شود.

۷- توجه دادن آن‌ها که ازدواج نکرده‌اند به این امر مهمّ.

۸- پایان اعمال حج با تقویت نظام خانواده.

منابع:

۲- حج عارفان

۳- روایات وارده در این باب در منابع حدیثی

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۵۱

اسرار و معارف حج: جلسه هیجدهم

موضوع:

دستاوردهای معنوی حج

سرفصل‌ها:

۱- ورود و خروج صادقانه در حج «هوالاول و الآخر»، «ادخلنی مُدخل صدق واخرجنی مُخرج صدق».

با اخلاص داخل شدن و با پاکی خارج شدن

۲- نشانه‌های حج مقبول

«مِنْ‌علامهٔ قبول الحج اذا رجع الرجل عمّاکان علیه من‌المعاصی هذاعلامهٔ قبول الحج.»

الف: مرتکب گناه نشدن

ب: نورانی شدن

«الحاج لا یزال علیه نور الحجّ ما لم یلم تذنب»

۳- چگونه می‌توان این دستاوردها را حفظ کرد:

۱- التزام به تقوا

۲- پرهیز از گناه

۳- تمرین مقابله با شیطان

منابع:

۱- صهبای حج

۲- حج عارفان

۳- روایات وارده در ذیل باب

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۵۲

اسرار و معارف حج: جلسه نوزدهم

موضوع:

چهره سیاسی حج

سرفصل‌ها:

۱- حج نمایشگر حکومت والای اسلامی

۲- سامان دادن مشکلات مسلمانان در کنگره جهانی حج

۳- راز انتصاب امیرالحاج برای حاجیان

۴- پیوند حج با امامت

«من تمام الحجّ لقاء الإمام»

۵- حج و نفی و طرد طاغوت

۶- حج و اعلام برائت از مشرکان

۷- ضرورت تطهیر کعبه از تولیت طاغیان

منابع:

۱- صهبای حج از صفحه ۱۱۱ تا ۱۳۰

۲- عرفان حج

۳- روایات وارده در ذیل این باب

۴- حج برنامه تکامل

ص: ۱۵۳

اسرار و معارف حج: جلسه بیستم

موضوع:

مکّه الگوی مدینه فاضله

سرفصل‌ها:

۱- حرم امن بودن، گیاه و حیوان و انسان در امنیت کامل.

۲- آبادانی، امنیت، اقتصاد سالم و گرایش دلها به رهبران فرزانه، ارکان مدینه فاضله است.

۳- محور اصلی مدینه فاضله، حکومتی به رهبری انسان کامل.

۴- تأمین اقتصادی ساکنان مکه و ریزش ثمرات در تمام فصول سال.

۵- راز حرمت حمل سلاح.

۶- ویژگی‌های فقهی مکّه.

۷- احترام مکه به پاس حرمت انسان کامل.

۸- هر کس وارد حوزه ولایت و امامت شود در امان است.

منابع:

۱- صهبای حج از صفحه ۱۴۷ تا ۱۷۰

۲- روایات وارده در این باب در منابع روایی

۳- حج برنامه تکامل

ص: ۱۵۴

اسرار و معارف حج: جلسه بیست و یکم

موضوع:

وحدت امت اسلامی

سرفصل‌ها:

۱- کعبه محور وحدت

۲- نیاز انسان به تعاون و هماهنگی با همنوعان خود

۳- فطرت توحیدی سرمایه وحدت

۴- محورهای اصیل وحدت:

۱- جهانی بودن قرآن کریم

۲- رسالت جهانی رسول اللَّه صلی الله علیه و آله

۳- ارتباط مستمر انسان‌ها با کعبه

۵- عوامل مؤثر در ایجاد وحدت امت اسلامی

۶- عوامل تفرقه در امت

۷- لزوم وحدت در برابر غیر مسلمانان

۸- تساوی زائران کعبه

منابع:

۱- صهبای صفا از صفحه ۱۸۳ تا ۱۹۹

۲- روایات وارده در ذیل این باب

۳- حج برنامه تکامل

ص: ۱۵۵

اسرار و معارف حج: جلسه بیست و دوّم

موضوع:

منافع اقتصادی حج

سرفصل ها:

۱- تفسیر آیه «لیشهدوا منافع لهم »...

۲- بهره مندی اقتصادی جامعه اسلامی از رهگذر حج

۳- ارتباطات اقتصادی کشورهای اسلامی و بهره گیری از کالاهای یکدیگر

۴- ایجاد بازار بین‌الملل اسلامی در حج

۵- مبادله نیروی انسانی کارآمد برای رشد و شکوفایی اقتصادی کشورهای اسلامی

۶- استقلال اقتصادی در حج و عدم بهره گیری از غیر مسلمانان (ورود غیر مسلمان به مکه و مدینه ممنوع)

۷- مکه و مدینه محل عرضه محصولات کشورهای اسلامی

۸- اقتصاد همه جانبه حج

۹- روایات حج و ایجاد ثروت مبنی بر تأثیر حج در رفع فقر

منابع:

۱- توسعه اقتصادی بر پایه قرآن و حدیث

۲- صهبای حج

۳- حج برنامه تکامل

ص: ۱۵۶

اسرار و معارف حج: جلسه بیست و سوّم

موضوع:

فلسفه محرمات احرام

سرفصل ها:

۱- دوره احرام، دوره تمرین عبودیت و تعبد محض

۲- محرمّات احرام و آزمون الهی

۳- حرمت فسوق و ایجاد امنیت اخلاقی

۴- حرمت کندن گیاه و درخت و ایجاد امنیت محیط زیست

۵- حرمت کشتن موجودات زنده و دفاع از حیوانات

۶- حرمت جدال و لذتهای حرام و ایجاد امنیت اجتماعی

۷- حرمت استمناء و لذتهای حرام و ایجاد امنیت جنسی

۸- حرمت پوشاندن صورت برای زنان و ایجاد تقوای اجتماعی.

۹- حرمت همراه داشتن سلاح و ایجاد جامعه‌ای امن در پرتو ایمان و اخلاق.

۱۰- حرمت همراه داشتن زینت و ایجاد اقتصاد سالم.

۱۱- آزمایش‌های الهی در قرآن و روایات.

۱۲- نمونه‌ای از آزمایش‌های الهی در اقوام و ملل گذشته.

منابع:

۱- صهبای حج

۲- حج برنامه تکامل

۳- حج و عمره در قرآن و حدیث

۴- روایات وارده در ذیل این باب

ص: ۱۵۷

فصل ششم: عقاید

اشاره

ص: ۱۵۸

ص: ۱۵۹

عقاید: درس اوّل

موضوع:

تاریخ تشیع، پیدایش و گسترش آن

سرفصل‌ها:

۱- تشیع در چه زمانی پدید آمده است؟!

۲- رویکرد عقلانی در شیوه گزینش رهبر

۳- شیعه در کلمات رسول خدا صلی الله علیه و آله

۴- امامت، همزاد نبوت

۵- حدیث منزلت

۶- حدیث غدیر و چگونگی حادثه غدیر

۷- شکل‌گیری تشیع در پرتو این سفارش‌ها

۸- شیعه در عصر رسالت

۹- فرضیه‌های بی‌پایه و نادرست:

الف. تشیع زاییده روز سقیفه است

ب. تشیع زاییده خروج عبد الله بن سبأ است

ج. تشیع زاییده جنگ جمل است

پاسخ به این فرضیه‌ها

د. تشیع زاییده اندیشه ایرانیان است

۱۰ علل انتشار تشیع میان ایرانیان

الف. ایرانیان تحت ستم در عراق

ص: ۱۶۰

ب. مهاجرت اشعریان یمنی به قم

ج. مهاجرت امام رضا علیه السلام به خراسان

د. مهاجرت علویان به ایران

منبع:

راهنمای حقیقت، صفحات ۲۹ تا ۵۵

ص: ۱۶۱

عقاید: درس‌های دوّم و سوّم

موضوع:

عقاید شیعه- توسل به اولیای الهی-

سرفصل‌ها:

مقدمه

الف: ارتباط با اولیای الهی

۱- جهان آفرینش و علل و معالیل

۲- مرگ انسان پایان زندگی نیست

۳- قرآن و بقای ارواح

۴- ارتباط دو جهان با یکدیگر

۵- صالح علیه السلام با ارواح قوم خود سخن می گوید

۶- شعیب علیه السلام با ارواح قوم خود سخن می گوید

۷- پیامبر صلی الله علیه و آله با ارواح انبیا سخن می گوید

۸- پیامبر با کشته شدگان بدر سخن می گوید

ب: توسل به اولیای الهی

۱- اقسام توسل

۲- توسل به انجام فرائض

۳- توسل به اسما و صفات خدا

۴- توسل به قرآن کریم

۵- توسل به دعای برادر مؤمن

ص: ۱۶۲

۶- توسل به دعای پیامبر صلی الله علیه و آله در زمان حیات

۷- توسل به دعای پیامبر صلی الله علیه و آله پس از رحلت

۸- توسل به منزلت انسان های پاک و والا

۹- تاریخ و توسل به انسان های پاک

۱۰- عبد المطلب و توسل به کودک شیرخوار (محمد)

۱۱- ابوطالب و توسل به پیامبر در نوجوانی

۱۲- نماز باران همراه کودکان و پیران

۱۳- خلیفه دوم به عموی پیامبر صلی الله علیه و آله متوسل می‌شود

۱۴- توسل در دعای پیامبر صلی الله علیه و آله در حق فاطمه بنت اسد

ج: پرسش‌هایی درباره توسل

۱- آیا درخواست دعا از میت، پرستش او نیست؟

۲- آیا درخواست دعا از میت بی فایده نیست؟

۳- آیا میان ما و کسانی که از دنیا رفته اند، مانعی وجود دارد؟

۴- مقصود از آیه «إِنَّکَ لاتُسمِعُ الْمَوْتی»، چیست؟

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۱۲۵ تا ۱۵۶

ص: ۱۶۳

عقاید: درس چهارم

موضوع:

شفاعت

سرفصل‌ها:

۱- درخواست شفاعت از اولیای الهی

۲- حقیقت درخواست شفاعت از اولیای الهی چیست؟

۳- حدیث انس بن مالك

۴- حدیث سواد بن قارب

۵- حدیث ابوبکر

۶- حدیث علی علیه السلام

۷- یک پرسش درباره درخواست شفاعت از اولیای الهی

۸- پاسخ

منبع:

راهنمای حقیقت، ص ۱۶۳ تا ۱۶۸

ص: ۱۶۴

عقاید: درس پنجم

موضوع:

سوگند به غیر خدا

سرفصل‌ها:

۱- آیا سوگند دادن خدا به مقام اولیا شرک نیست؟

۲- نذر برای غیر خدا

۳- آیا سوگند به غیر خدا جایز است؟

۴- سوگند به غیر خدا، در سخنان پیامبر صلی الله علیه و آله

۵- دلایل قائلان به تحریم و پاسخ آن‌ها

منبع:

۱- آیین وهابیت، تألیف آیهًاللّه سبحانی.

۲- شیعه‌شناسی و پاسخ به شبهات.

ص: ۱۶۵

عقاید: درس ششم

موضوع:

زیارت قبور

سرفصل‌ها:

۱- زیارت قبور پاکان

۲- حضور در حرم پیامبر صلی الله علیه و آله

۳- زنان و زیارت قبور و پاسخ به دو پرسش

۴- سفر برای زیارت قبور

۵- مسلمانان و سفر به مدینه برای زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه و آله

۶- دستاویز تحریم کنندگان سفر برای زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه و آله

۷- زیارت مساجد سبعه

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۱۸۶ تا ۲۰۴

ص: ۱۶۶

عقاید: درس هفتم

موضوع:

ساخت بنا بر روی قبور

سرفصل‌ها:

۱- ساخت بنا بر روی قبور

۲- سیره سلف صالح در حفظ قبور

۳- حفظ آثار، حفظ اصالت‌ها است

۴- لزوم ترفیع خانه‌های پیامبران

۵- صیانت قبور، نشانه مهر و محبت است

۶- اصحاب کهف و ساختمان بر قبور آنان

۷- دستاویز وهابیان برای ویرانی قبور

الف. سند حدیث

ب. دلالت حدیث

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۲۴۹ تا ۲۸۳

ص: ۱۶۷

عقاید: درس هشتم

موضوع:

منزلت قرآن نزد شیعه

سرفصل ها:

تمهید

۱- منزلت و جایگاه قرآن در نزد شیعه

۲- نقد کتاب «فصل الخطاب»

۳- مصحف فاطمه چیست؟

۴- «محدَّث» در اسلام

۵- فاطمه «محدَّثه» است

۶- مصحف علی علیه السلام

۷- فرضیه اهتمام به دعا بیش از قرآن

۸- چرا روایات تحریف از کتاب‌های حدیثی حذف نمی‌شود؟

۹- شیعه و تأویل آیات متشابه

۱۰- نوعی دیگر از تأویل: تطبیق کلی بر مصداق

۱۱- جمع آوری قرآن در عصر رسول خدا صلی الله علیه و آله

۱۲- دعوت به مقابله با سور قرآنی (تحدّی) نشانه جمع قرآن در عصر رسالت است

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۲۴۹ تا ۲۸۳

ص: ۱۶۸

عقاید: درس نهم، دهم، یازدهم

موضوع:

امامت در نزد شیعه

سرفصل‌ها:

مقدمه

الف: امامت در قرآن

۱- آیاتی که امامت را مطرح می‌کنند

۲- آیه ولایت

۳- آیه «أولوا الأمر»

۴- آیه اکمال

ب: چرا نام امامان در قرآن نیامده است؟

۱- معرفی به نام

۲- معرفی با عدد

۳- معرفی با صفت

۴- معرفی به نام، بر طرف کننده اختلاف نیست

ج: تفاوت امامت با نبوت

ه: منبع علمی و آگاهی امامان

۱- نقل از رسول خدا

۲- نقل از کتاب علی علیه السلام

۳- استنباط از کتاب و سنت

۴- الهامات الهی

ص: ۱۶۹

و: امامان دوازده‌گانه

ز: زمان پیدایش اعتقاد به امامت دوازده تن

ح: امامان شیعه و مسند خلافت

۱- اعتبار سند حدیث ائمه اثنا عشر

۲- امامت دوازده تن و عهدین

ط: وصایت امام علی علیه السلام

وصایت امام در شعر شعرای عصر رسالت مانند:

عبداللَّه بن ابی سفیان

عبدالرحمان جعیل

ابن التیهان از حاضران در جنگ بدر

ی: مقصود از اولی الأمر کیست؟

۱- معنی «مولا» در حدیث غیر چیست؟

۲- حضور امام در شورای شش نفره، نشانه تصحیح خلافت نیست

همکاری با خلاف برای حفظ مصالح

۳- نص بر امامت در نهج البلاغه

منزلت اهل بیت علیهم السلام

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۲۸۵ تا ۳۳۸

ص: ۱۷۰

عقاید: درس دوازدهم

عناوین و سرفصلهای آموزشی حج تمتع؛؛ ص ۱۷۰

موضوع:

منزلت ائمه در سنجش با صحابه

سرفصل‌ها:

الف: منزلت ائمه در سنجش با صحابه

۱- آیه تطهیر

۲- حدیث ثقلین و بررسی مفاد حدیث

۳- حدیث سفینه نوح و بررسی سند و بررسی مفاد حدیث

ب: رهبری در دوران کودکی

این سئوال ریشه در تاریخ دارد

نشانی از امامت حضرت جواد علیه السلام به هنگام مناظره و حکم شکار در حالات گوناگون توسط محرم

ج: منزلت ائمه علیهم السلام نسبت به پیامبران

د: افسانه «خان الأمین»

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۳۴۱ تا ۳۶۲

ص: ۱۷۱

عقاید: درس سیزدهم

موضوع:

ائمه و آگاهی از علم غیب

سرفصل‌ها:

۱- ائمه علیهم السلام و آگاهی از غیب

۲- آیات گروه نخست

۳- مواردی که پیامبران از غیب خبر داده‌اند

۴- نوح و آگاهی از غیب

۵- یعقوب و یوسف و خبرهای غیبی

۶- خبرهای غیبی حضرت مسیح

۷- خبرهای غیبی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله

۸- خبرهای غیبی امیرمؤمنان علیه السلام

۱- شهر بصره غرق می‌شود

۲- معاویه بر سرزمین عراق مسلط می‌گردد

۳- ده نفر از خوارج جان به سلامت نمی‌برند و از یارانم ده نفر کشته نمی‌شوند

۹- امامت امامان موروثی نبوده است

۱۰- دلایل خلافت بلافصل حضرت علی علیه السلام

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۳۶۷ تا ۳۸۰

ص: ۱۷۲

عقاید: درس چهاردهم

موضوع:

اهل بیت علیهم السلام

سرفصل‌ها:

مقدمه

۱- منزلت اهل بیت در میان مسلمانان

۲- مقصود از اهل بیت کیانند؟

۳- تبیین مفهوم اهل بیت علیهم السلام

۴- «اهل بیت» چه کسانی هستند؟

۵- لفظ «البیت» به بیت معیّنی اشاره دارد

مذکر بودن ضمایر

۶- اهل بیت علیهم السلام در لسان پیامبر صلی الله علیه و آله

۷- چرا تنها احادیث اهل بیت؟!

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۳۸۳ تا ۳۹۴

ص: ۱۷۳

عقاید: درس پانزدهم

موضوع:

منزلت حضرت فاطمه علیها السلام در سنجش با همسران پیامبر صلی الله علیه و آله

سرفصل‌ها:

الف: منزلت حضرت فاطمه علیها السلام در سنجش با همسران پیامبر صلی الله علیه و آله

۱- سوره کوثر

۲- آیه تطهیر

۳- آیه مباهله

۴- آیه اطعام برای خدا

۵- آیه مودت

ب: سخن گفتن فرشته با فاطمه زهرا علیها السلام

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۳۹۷ تا ۴۰۴

ص: ۱۷۴

عقاید: درس شانزدهم

موضوع:

سرگذشت فدک

سرفصل‌ها:

۱- سرگذشت فدک

۲- دلایل حدیثی و تاریخی تملیک فدک

۳- چرا فدک به فاطمه بخشیده شد؟

۴- فدک در کشاکش سیاست‌ها

۵- مکان فدک در عصر حاضر

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۴۱۹ تا ۴۲۶

ص: ۱۷۵

عقاید: درس هفدهم

موضوع:

غلوّ از نگاه تشیع

سرفصل‌ها:

۱- معنای غلوّ

۲- غلوّ درباره اهل بیت علیهم السلام

۳- امامان و بهره گیری از اسباب طبیعی

۴- غلو در روایات

۵- نظر علمای شیعه در رابطه با غلوّ

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۴۲۹ تا ۴۳۲

ص: ۱۷۶

عقاید: درس هجدهم

موضوع:

اهل بیت علیهم السلام و نقش آنان در تمدن اسلامی

سرفصل ها:

۱- اهل بیت علیهم السلام و تمدن اسلامی

۲- عصر رسول خدا صلی الله علیه و آله

۳- عصر پس از پیامبر صلی الله علیه و آله

۴- صیانت قرآن از اختلاف قراءات

۵- تفسیر قرآن

۶- حفظ حدیث پیامبر صلی الله علیه و آله

۷- مسائل نوظهور

۸- مناظره با رهبران اهل کتاب

۹- جلوگیری از تحریف اسلام

۱۰- الگویی از حکومت اسلامی پس از پیامبر صلی الله علیه و آله

۱۱- دوران تابعان

۱۲- شیعیان در خدمت تمدن اسلامی

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۴۴۲ تا ۴۵۳

ص: ۱۷۷

عقاید: درس نوزدهم

موضوع:

مهدویت در اسلام

سرفصل ها:

۱- مقدمه

۲- مهدی پایه گذار حکومت واحد جهانی

۳- خصوصیات مهدی علیه السلام در روایات

۴- امام زمان از نسل کیست؟

۵- امام زمان و تولد او

۶- علت غیبت امام

۷- بهره مردم در زمان غیبت

الف) پاسداری از آیین الهی

ب) تربیت منتظران آگاه

ج) نفوذ روحانی و ناپیدا

۸- امام زمان و عمر طولانی

۹- روش غیبی

۱۰- روش طبیعی

۱۱- تأخیر در ظهور

۱۲- آمادگی روحی

۱۳- تکامل علوم و فرهنگ های انسانی

ص: ۱۷۸

۱۴- تکامل وسایل ارتباط جمعی

۱۵- پرورش نیروی انسانی

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۴۵۹ تا ۴۸۶

ص: ۱۷۹

عقاید: درس بیستم

موضوع:

زیارت حضرت ابوطالب و مسائلی درباره آن

سرفصل‌ها:

۱- زیارت قبر ابوطالب

۲- شاهراه‌های سه‌گانه برای تشخیص عقیده

۳- ذخائر علمی و ادبی ابوطالب

۴- رفتار و کردار او در جامعه

۵- وصیت ابوطالب هنگام مرگ

۶- قضاوت بستگان

۷- نظر دانشمندان شیعه در مورد ابوطالب

۸- بررسی حدیث ضحضاح

۹- دیدگاه علمای اهل سنت در رابطه با ابوطالب

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۵۹۶ تا ۴۰۲

ص: ۱۸۰

عقاید: درس بیست و یکم

موضوع:

صحابه

سرفصل‌ها:

مقدمه

۱- عدالت صحابه

۲- عدالت صحابه در احادیث

۳- عدالت صحابه در آینه تاریخ

۴- حدیث «اصحابی کالنجوم»

۵- روایات صحابی

۶- انتقاد از صحابه

۷- امام علی علیه السلام و تأیید خلفا

۸- دشنام و ناسزا

۹- شجره ملعونه در قرآن

۱۰- لعن در احادیث رسول خدا

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۶۲۵ تا ۶۵۷

ص: ۱۸۱

عقاید: درس بیست و دوم

موضوع:

مقامات اولیای الهی و قدرت های غیبی

سرفصل‌ها:

۱- مقامات اولیا و قدرت های غیبی را چگونه توجیه می کنید؟

۲- مقصود از کمال چیست؟

۳- آثار بندگی و کمال نفسانی

۴- قرآن و کرامات اولیا

۵- تصرف یوسف در مورد بازیابی بینایی پدر

۶- قدرت نمایی یاران سلیمان

۷- قدرت نمایی سلیمان

۸- تصرف های حضرت مسیح

۹- ولایت تکوینی و مسأله غلو

۱۰- خبرهای غیبی

۱۱- حضرت یوسف

۱۲- خبرهای غیبی خاتم صلی الله علیه و آله

۱۳- خبر از سرنوشت یکی از خوارج

۱۴- علی جان! شقی ترین افراد تو را می کشد

۱۵- ابوذر تنها می‌میرد

۱۶- عمار را گروه ستمگر می کشند

ص: ۱۸۲

۱۷- بر شتری سوار می‌شوی و با علی نبرد می کنی

۱۸- علی! تو با سه گروه نبرد می کنی

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۱۰۳ تا ۱۲۲

ص: ۱۸۳

عقاید: درس بیست و سوم

موضوع:

مسائل فقهیِ اختلافی، میان شیعه و سنی- وضو

سرفصل ها:

مقدمه

۱- چگونگی شستن دست‌ها

۲- مسح بر پا به جای شستن

۳- ریشه اختلاف

۴- سلطه‌ها و حکومت‌ها

۵- تقدیم مصلحت اندیشی بر ظاهر آیه

۶- روایات مسح بر پاها از پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۴۸۹ تا ۴۹۷

ص: ۱۸۴

عقاید: درس بیست و چهارم

موضوع:

مسائل فقهی اختلافی (اذان، چگونگی نماز)

سرفصل‌ها:

۱- «حَیَّ عَلَی خَیْرِ العَمَل» در اذان

۲- شهادت به ولایت علی علیه السلام

۳- شیعیان و نماز دست باز

۴- کیفیت نماز پیامبر صلی الله علیه و آله

۵- حدیث ابی حُمید ساعدی

۶- حدیث حماد بن عیسی

۷- آموزش نماز به کسی که نماز صحیح نمی‌خواند

۸- نظر ائمه اهل بیت علیهم السلام

منبع:

راهنمای حقیقت از صفحه ۴۹۹ تا ۴۱۴

ص: ۱۸۵

عقاید: درس بیست و پنجم

موضوع:

سجده بر تربت و زمین

سرفصل ها:

۱- سجده بر تربت

۲- مرحله نخست: سجده بر زمین

۳- خنک کردن سنگ‌ریزه‌ها در دست

۴- فرمان خاک آلود کردن پیشانی (تتریب)

۵- کشیدن دستار از زیر پیشانی نمازگزار

۶- جواز سجده بر حصیر و بوریا

۷- جواز سجده بر لباس به هنگام اضطرار

۸- فلسفه سجده بر خاک در بیانات پیامبر صلی الله علیه و آله

۹- راز سجده بر تربت امام حسین علیه السلام

۱۰- جمع بین دو نماز

منبع:

راهنمای حقیقت، از صفحه ۵۱۶ تا ۵۲۹

ص: ۱۸۶

عقاید: درس بیست و ششم

موضوع:

تقیه

سرفصل‌ها:

۱- معنای تقیه

۲- تقیه در قرآن

۳- تقیه در روایات

۴- تفاوت تقیه با نفاق

۵- تقیه از دیدگاه شیعه

۶- تقیه از دیدگاه اهل سنت

۷- بیان حقیقت

منبع:

راهنمای حقیقت، از ۵۸۰ تا ۵۸۷

ص: ۱۸۷

فصل هفتم: شناخت عربستان

اشاره

ص: ۱۸۸

ص: ۱۸۹

شناخت عربستان: (جلسه اول)

موضوع:

جغرافیای عربستان

سرفصل‌ها:

* موقعیت عربستان

* مساحت

* همسایه‌ها

* نواحی سه گانه عربستان

* آب هوا

* تقسیمات کشوری (مناطق) و نحوه اداره مناطق

* جمعیت

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۱۹۰

شناخت عربستان: (جلسه دوم)

موضوع:

مشخصات دیگری از کشور عربستان

سرفصل‌ها:

* پایتخت، شهرها و بنادر مهم و موقعیت هر کدام

* پول و ارزش پولی

* تعطیلات رسمی

* فِرق مذهبی

* مناطق، موقعیت و جمعیت شیعیان

* جمعیت مهاجران و موقعیت‌های شغلی آنان

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۱۹۱

شناخت عربستان: (جلسه سوم)

موضوع:

اوضاع کشاورزی عربستان

سرفصل‌ها:

* وضعیت عمومی کشاورزی در عربستان

* نحوه تأمین آب کشاورزی

* مناطق مستعد برای کشاورزی

* واردات محصولات کشاورزی

* صادرات محصولات کشاورزی

* نحوه تأمین میوه مورد نیاز

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۱۹۲

شناخت عربستان: (جلسه چهارم)

موضوع:

اوضاع اقتصادی عربستان (۱)

سرفصل‌ها:

* ذخایر و منابع طبیعی

* نفت:

۱. جایگاه در اوپک

۲. میزان صدور و درآمد

۳. میزان ذخایر

* گاز و جایگاه جهانی

* برنامه‌های توسعه و نحوه بودجه بندی

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۱۹۳

شناخت عربستان: (جلسه پنجم)

موضوع:

اوضاع اقتصادی عربستان (۲)

سرفصل‌ها:

* زیرساخت‌های اقتصادی جدید

* درآمدهای حج، عمره و گردشگری

* سایر درآمدها

* بدهی‌های داخلی و خارجی

* جذب سرمایه های خارجی

* وضعیت بورس

* واردات

* صادرات

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۱۹۴

شناخت عربستان: (جلسه ششم)

موضوع:

قوای سه‌گانه در عربستان

سرفصل‌ها:

* پیشینه قانون اساسی

* تشکیل دولت سعودی دوم و جایگاه شاهزاده‌ها و شاهان سعودی

* کابینه عربستان، ترکیب آن، موقعیت شاهزاده‌ها در کابینه

* مجلس شورای مشورتی:

۱. سابقه مجلس

۲. تعداد نمایندگان و ترکیب

۳. نوع انتخاب نمایندگان

۴. اختیارات مجلس

* قوه قضائیه

* شورای عالی قضایی

* شورای داوری و قبیله‌ای

* دادگاه‌های استیناف و...

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۱۹۵

شناخت عربستان: (جلسه هفتم)

موضوع:

عضویت در پیمان‌های منطقه‌ای و بین المللی

سرفصل‌ها:

* سازمان ملل متحد

* اتحادیه عرب

* سازمان تجارت جهانی

* جنبش عدم تعهد

* سازمان کنفرانس اسلامی

* شورای همکاری خلیج فارس

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۱۹۶

شناخت عربستان: (جلسه هشتم)

موضوع:

مناسبات با آمریکا (۱)

سرفصل‌ها:

* حضور غربی‌ها در گذشته و حال در عربستان

* مناسبات با آمریکا قبل از حادثه ۱۱ سپتامبر

* القاعده و اسامه بن لادن

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۱۹۷

شناخت عربستان: (جلسه نهم)

موضوع:

مناسبات با آمریکا (۲)

سرفصل‌ها:

* تشریح حادثه ۱۱ سپتامبر و پیامدهای آن برای عربستان

* روابط پس از ۱۱ سپتامبر

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۱۹۸

شناخت عربستان: (جلسه دهم)

موضوع:

اوضاع اجتماعی عربستان (۱)

سرفصل‌ها:

* جایگاه زنان و نقش آنان در اجتماع

* احزاب و جمعیت‌ها

* ازدواج و طلاق

* وضعیت سواد

* دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۱۹۹

شناخت عربستان: (جلسه یازدهم)

موضوع:

اوضاع اجتماعی عربستان (۲)

سرفصل‌ها:

* وضعیت اشتغال و بیکاری

* فقر و شکاف‌های طبقاتی

* انتخابات

* مطبوعات و رسانه‌ها

* اوضاع شیعیان

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۲۰۰

شناخت عربستان: (جلسه دوازدهم)

موضوع:

معرفی نهادهای عربستان

سرفصل‌ها:

* هیأت کبار علما و موقعیت آن

* طایفه آل الشیخ

* هیأت‌های امر به معروف و نهی از منکر

* گروه‌های خیریه داخلی و خارجی

* گروه گفت و گوی ملی

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۲۰۱

شناخت عربستان: (جلسه سیزدهم)

موضوع:

مناسبات جمهوری اسلامی ایران و عربستان

سرفصل‌ها:

* قبل از انقلاب اسلامی

* زمان جنگ تحمیلی

* بعد از حمله عراق به کویت

* چالش‌های حج

* وضعیت کنونی با اشاره به دیدگاه‌های ملک عبدالله

* روابط اقتصادی

منابع:

۱. شناخت عربستان، نشر مشعر

۲. کتاب سبز عربستان، از انتشارات دفتر مطالعات وزارت امور خارجه

۳. جزوه و لوح فشرده

ص: ۲۰۲

ص: ۲۰۳

فصل هشتم: مباحث سخنرانی‌ها

اشاره

عناوین و سرفصل

مباحث عمومی

۱. قبل از عزیمت

۲. مدینه منوّره

۳. مکّه مکرّمه

ص: ۲۰۴

ص: ۲۰۵

قبل از عزیمت

ص: ۲۰۶

ص: ۲۰۷

جلسات قبل از عزیمت: جلسه اوّل

موضوع:

اهمّیت سفر حج

سرفصل‌ها:

۱- توفیق سفر، عنایت خداوند

۲- لزوم شکرگزاری و پاسداری از این نعمت

۳- ویژگی‌های سفر حج و بهره‌های آن:

۱- آمرزش گناهان

۲- نورانیت

۳- دستیابی به خیر دنیا و آخرت

۴- دستیابی به بهشت

۵- آشنایی با آثار پیامبر خدا صلی الله علیه و آله

۶- استجابت دعا

۷- رفع فقر

۸- دستیابی به سلامتی

و...

۴- مشکلات سفر و لزوم تحمّل و بردباری در برابر مشکلات

۵- آمادگی علمی

۶- آمادگی روحی

ص: ۲۰۸

۷- آمادگی جسمی

۸- ارائه برنامه‌های آینده

منبع:

۱- آداب سفر حج

۲- ره توشه حج دو جلدی، جلد اوّل، درس‌های پنجم و ششم

ص: ۲۰۹

جلسات قبل از عزیمت: جلسه دوم

موضوع:

آداب سفر حج

سرفصل‌ها:

۱- آمادگی روحی

۲- توبه

۳- توکل بر خدا

۴- پرداخت دیون و حقوق مالی

۵- توشه حلال

وسایل سفر، نگهداری از اموال

۷- وصیّت

۸- خداحافظی و حلالیت طلبی

۹- دعا و نماز

۱۰- صدقه

۱۱- انتخاب همراه

۱۲- کمک به همسفران

۱۳- پرهیز از عجله و شتاب

۱۴- رعایت حال کهنسالان و بیماران

و...

منبع:

کتاب آداب سفر حج

ص: ۲۱۰

جلسات قبل از عزیمت: جلسه سوم

موضوع:

اهداف حج

سرفصل‌ها:

۱- حج، عامل تقویت دین

۲- حج، نشان و علم اسلام

۳- حج و ایام اللَّه

۴- حج و حفظ میراث پیامبر

۵- حج و امتحان الهی

۶- تمرین خودسازی و پاکی

۷- تمرین عبودیت

۸- حج و وحدت امت اسلامی

۹- ابعاد سیاسی حج

۱۰- ابعاد اقتصادی در منابع مربوط به آن

۱۱- حج و اقتدار امت اسلامی

منبع:

ره توشه حج، دوجلدی، جلد اوّل، درس دوّم

ص: ۲۱۱

جلسات قبل از عزیمت: جلسه چهارم

موضوع:

توبه

سرفصل‌ها:

۱- معنای توبه

۲- اهمیت توبه

۳- وجوب توبه

۴- توبه در قرآن

۵- توبه در احادیث

۶- شرایط توبه

۷- استغفار و معانی آن

عناوین و سرفصلهای آموزشی حج تمتع؛ ص۲۱۱

آثار توبه

۱- محبوبیت پروردگار

۲- پاکی از گناهان

۳- سرکوبی شیطان

۴- بهره‌مندی از نعمت الهی

۵- تبدیل گناهان به نیکی‌ها

منبع:

ره توشه حج، دوجلدی، جلد اوّل، درس‌های هفتم و هشتم

ص: ۲۱۲

جلسات قبل از عزیمت: جلسه پنجم

موضوع:

وصیت

سرفصل‌ها:

۱- وصیّت و معنای آن

۲- اهمیت وصیت در آیات

۳- اهمیت وصیت در روایات

۴- فلسفه وصیت

۵- احکام شرعی وصیت

۶- شرایط وصیت کننده

۷- شرایط وصی

۸- موارد وصیّت

۹- نتیجه وصیّت

۱- آمادگی برای مرگ

۲- پیشگیری از بحران‌های خانوادگی و اختلافات

۱۰- رعایت عدالت در وصیت

۱۱- باقیات الصالحات

۱۲- نگاه اسلام به دنیا و آخرت

منبع:

ره‌توشه حج، دوجلدی، جلد اوّل، درس نهم

ص: ۲۱۳

جلسات قبل از عزیمت: جلسه ششم

موضوع:

شناخت عربستان

سرفصل‌ها:

۱- جغرافیای جزیرهٔ العرب

۲- کشور عربستان، استان‌های این کشور، مکه و مدینه

۳- نوع حکومت و ویژگی‌های این کشور

۴- موقعیت اقتصادی عربستان

۵- موقعیت سیاسی عربستان

۶- نقش عربستان در جهان اسلام

۷- برخی از قوانین و مقررات عربستان

۸- تاریخچه حاکمان و والیان در مکه

۹- سمت امیر الحاج وظایف و موقعیت آنان در طول تاریخ

منبع:

کتاب شناخت عربستان

ص: ۲۱۴

جلسات قبل از عزیمت: جلسه هفتم

موضوع:

آداب معاشرت در سفر حج

سرفصل‌ها:

۱- لزوم معاشرت با مردم

۲- استحباب خوش‌رفتاری با مردم و همسفران

۳- احترام به همسفران

۴- خوش خلقی و کراهت اخم کردن بر همسفران

۵- کمک و یاری همسفران

۶- ابتدا به سلام

۷- رعایت ادب در گفتار و رفتار

۸- مصافحه و معانقه

۹- سخاوت نسبت به همسفران

۱۰- مدارا با همسفران

۱۱- حیا و عفت در سفر

۱۲- راستگویی

۱۳- عفو و گذشت و فرو بردن خشم

۱۴- سکوت و پرهیز از غیبت

۱۵- پذیرش عذر

۱۶- پرهیز از مجادله

۱۷- پرهیز از سوء ظن

۱۸- چشم‌پوشی از لغزش‌ها

ص: ۲۱۵

۱۹- پرهیز از سخن چینی

۲۰- پرهیز از عیب‌جوئی

منبع:

۱- آداب سفر حج

۲- ره‌توشه حج، دو جلدی، جلد اوّل، درس‌های پنجم و ششم

ص: ۲۱۶

جلسات قبل از عزیمت: جلسه هشتم

موضوع:

آشنایی با مذاهب عمده جهان اسلام

سرفصل‌ها:

۱- تاریخ پیدایش مذاهب

۲- مذاهب چهارگانه اهل سنت

۳- مذهب حنفی و برخی عقاید آنان

۴- مذهب مالکی و برخی عقاید آنان

۵- مذهب حنبلی و برخی عقاید آنان

۶- مذهب شافعی و برخی عقاید آنان

۷- تفاوت‌های این مذاهب با مذهب تشیع

۸- کشورهای اسلامی و مذاهب آنان

۹- منابع مذاهب چهارگانه

منبع:

ره‌توشه حج، دوجلدی، جلد اوّل، درس سیزدهم

ص: ۲۱۷

جلسات قبل از عزیمت: جلسه نهم

موضوع:

پیامبر اعظم و آشنایی با سیره آن حضرت

سرفصل‌ها:

۱- نقش الگوهای دینی در خودسازی

۲- پیامبر خدا اسوه کامل

۳- رفتار پیامبر در خانه

۴- ساده زیستی پیامبر

۶- آراستگی ظاهری آن حضرت

۷- سخن گفتن آن حضرت

۸- لباس و پوشش آن حضرت

۹- خوردن و آشامیدن

۱۰- ادب عبودیت آن حضرت

منبع:

اخلاق نبوی، تألیف آقای جواد محدثی

ص: ۲۱۸

جلسات قبل از عزیمت: جلسه دهم

موضوع:

اخلاق اسلامی

سرفصل‌ها:

۱- تعریف اخلاق

۲- علم اخلاق

۳- تربیت و تعلیم

۴- اساس ارزش‌های اخلاقی

۵- مفاهیم عام اخلاقی

۱- توکل

۲- تسلیم

۳- زهد

۴- تقوا

۵- صبر

۶- احسان و...

۶- قلمرو اخلاق اسلامی

۱- اخلاق عملی

۲- اخلاق خانواده

۳- سیاست و اخلاق

۴- اخلاق و اقتصاد

۵- اخلاق صنفی

۷- روش‌های تربیت در اخلاق اسلامی

ص: ۲۱۹

۱- توبه

۲- عبادت

۳- تفکر

۴- ذکر و خدا آگاهی

۵- ایجاد محیط تربیتی مناسب

۶- ارضای صحیح غرائز

۷- مشارطه، مراقبه، محاسبه، معاقبه

۸- دوری از محرمات

۹- خوف و رجاء

۱۰- قناعت

۱۱- تواضع

۱۲- شکر

منبع:

آشنایی با اخلاق اسلامی

ص: ۲۲۰

جلسات قبل از عزیمت: جلسه یازدهم

موضوع:

شناخت وهابیت

سرفصل‌ها:

۱- محمد بن عبد الوهاب کیست؟

۲- تأثیر پذیری محمد بن عبد الوهاب از ابن تیمیه

۳- پیدایش وهابیت

۴- منطقه درعیه زادگاه عبد الوهاب

۵- عقاید وهابیان

۶- عوامل خارجی در پیدایش وهابیان

۷- پیوند وهابیت با حکومت عربستان

۸- القاعده مولود وهابیت

۹- شرایط کنونی وهابیان در جهان

۱۰- شیوه‌های مقابله با عقاید و افکار منحرف آنان

منبع:

آیین وهابیت، تألیف آیهٔ‌اللّه سبحانی

وهابیت بر سر دوراهی، تألیف آیهٔ‌اللّه مکارم شیرازی

ص: ۲۲۱

جلسات قبل از عزیمت: جلسه دوازدهم

موضوع:

آداب حضور در حرمین شریفین

سرفصل‌ها:

۱- معنای ادب

۲- ادب در برابر خداوند

۳- ادب در برابر پیامبر و معصومان

۴- شرایط حضور در ضیافت الهی

۵- توبه

۶- محاسبه نفس و تأمل در خویشتن

۷- یادآوری عظمت میزبان

۸- اذن دخول و معنی و مفهوم آن

۹- حضور پیامبران و بار یافتن آن‌ها به محضر ربوبی

موسی و کوه طور (فاخلع نعلیک) (پیامبر صلی الله علیه و آله و معراج)

۱۰- آداب حضور از دیدگاه عارفان

منبع:

۱- آداب سفر حج

۲- ره‌توشه حج، جلد اوّل، درس‌های چهاردهم و شانزدهم

ص: ۲۲۲

ص: ۲۲۳

بخش مدینه منوّره

ص: ۲۲۴

ص: ۲۲۵

مدینه منوره: جلسه اول

موضوع:

آشنایی با پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وظایف ما در رابطه با آن حضرت

سرفصل‌ها:

۱- اعتقاد به رسالت پیامبر صلی الله علیه و آله

۲- دوست داشتن پیامبر صلی الله علیه و آله

۳- پیروی از پیامبر صلی الله علیه و آله

۴- شناخت سیره پیامبر صلی الله علیه و آله

۵- پیروی از عترت پیامبر صلی الله علیه و آله

۶- صلوات و درود بر پیامبر صلی الله علیه و آله

منبع:

ره‌توشه حج، جلد اوّل، دروس نوزدهم و بیستم

ص: ۲۲۶

مدینه منوره: جلسه دوّم

موضوع:

اهمیت و ویژگی‌های شهر مدینه

سرفصل‌ها:

۱- محل تشکیل اولین حکومت اسلامی

۲- آغاز رشد و شکوفایی اسلام

۳- آغاز هجرت و ورود پیامبر صلی الله علیه و آله به مدینه

۴- احداث مسجد پایگاه عبادت و سیاست

۵- فضیلت مسجد قبا

۶- از قبا تا خانه ابوایوب انصاری

۷- عشق مردم مدینه به پیامبر صلی الله علیه و آله

۸- آداب حضور در مساجد

منبع:

۱- ره‌توشه حج، جلد اوّل، درس‌های بیست و دوّم و بیست و سوّم

۲- فرازهایی از تاریخ پیامبر اسلام

ص: ۲۲۷

مدینه منوره: جلسه سوّم

موضوع:

فلسفه زیارت، آداب زیارت

سرفصل‌ها:

۱- تحول و توبه

۲- قرب به خدا

۳- انتخاب الگو

۴- شناخت الگو

۵- پیروی از الگوی منتخب

۶- تأثیر زیارت قبور در تنبه و بیداری انسان‌ها

۷- اهمیت بقیع و تاریخ پیدایش آن

۸- آشنایی با بقیع و مدفون شدگان در آن

۹- چهره‌های درخشان بقیع:

ائمه معصومین (امام مجتبی، امام سجاد، امام باقر، امام صادق علیهم السلام، عباس عموی پیامبر، فاطمه بنت اسد، حلیمه سعدیه، همسران و عمه‌های پیامبر صلی الله علیه و آله

عقیل، عثمان بن مظعون، ابراهیم فرزند پیامبر خدا صلی الله علیه و آله

۱۰- بزرگان از صحابه و تابعین مدفون در تاریخ

۱۱- مظلومیت بقیع

۱۲- درس‌های بقیع

منبع:

ره‌توشه حج، جلد اوّل، درس‌های پانزدهم، بیست و چهارم و بیست و پنجم

ص: ۲۲۸

مدینه منوره: جلسه چهارم

موضوع:

دعا و اهمیت آن

سرفصل‌ها:

۱- معنی دعا

۲- رابطه خداشناسی و دعا (دعا و توحید)

۳- دعا و یاد خدا

۴- مراتب ذکر خدا

۵- دعا در قرآن

۶- دعا در کلام پیامبر و معصومین

۷- تأثیر دعا در زندگی انسان

۸- ادعیه مأثوره- صحیفه سجادیه و...

۹- ویژگی‌های ادعیه معصومان علیهم السلام

۱۰- شرایط استجابت دعا

۱۱- موانع استجابت دعا

منبع:

ره‌توشه حج، جلد اوّل، درس هفدهم

ص: ۲۲۹

مدینه منوره: جلسه پنجم

موضوع:

آشنایی با کوثر پیامبر صلی الله علیه و آله

سرفصل‌ها:

۱- اهمیت و جایگاه والای حضرت زهرا علیها السلام

۲- ولادت آن حضرت

۳- اسامی و القاب آن حضرت

۴- محبت پیامبر نسبت به حضرت زهرا علیها السلام

۵- جایگاه حضرت زهرا نزد ائمه معصومین علیهم السلام

۶- ابعاد وجودی آن حضرت

۱- عبادت حضرت زهرا

۲- همسر داری آن حضرت

۳- تربیت فرزند

۴- فاطمه و دفاع از امامت و ولایت

۵- حجاب و فلسفه آن

۶- مظلومیت فاطمه

۷- سخنان آن حضرت

۸- بیت الاحزان

۹- شهادت و چگونگی آن

منبع:

ره‌توشه حج، جلد اوّل، درس بیست و ششم

ص: ۲۳۰

مدینه منوره: جلسه ششم

موضوع:

امامت (۱)

سرفصل‌ها:

۱- اهمیت امامت

۲- معنای امام

۳- وظایف ما در رابطه با ائمه

۴- الگوهای شیعه در مدینه

الف: امام مجتبی علیه السلام

۱- ولادت آن حضرت

۲- ویژگی‌های آن حضرت

۳- القاب و کنیه‌های آن حضرت

۴- علاقه پیامبر صلی الله علیه و آله و علی و زهرا علیهما السلام به آن حضرت

۵- امام در عصر پیامبر صلی الله علیه و آله

۶- امام در زمان پدر

۷- دوران امامت آن حضرت

۸- صلح امام مجتبی علیه السلام

۹- شهادت

۱۰- کلمات نورانی و وصایای آن حضرت

منبع:

ره‌توشه حج، جلد اوّل، درس بیست و هفتم

ص: ۲۳۱

مدینه منوره: جلسه هفتم

موضوع:

امامت (۲)

سرفصل‌ها:

آشنایی با زندگانی امام سجاد علیه السلام

۱- ولادت و مکان آن

۲- کنیه و القاب

۳- ویژگی های وجودی آن حضرت

۴- امام سجاد علیه السلام و حوادث عاشورا و پس از آن

۵- دوران امامت ۳۵ ساله آن حضرت

۶- عبادت های آن حضرت

۷- دعا، صحیفه سجادیه، و نقش آن در پاسداری از دین

۸- تربیت نیروهای مبارز و مقابله با ظلم

۹- رسیدگی به فقرا و محرومان

۱۰- جلوه‌های حضور امام سجاد علیه السلام در حج و خدمت به حجاج

۱۱- خدمت به محرومان

۱۲- فرزدق و دفاع از امام سجاد علیه السلام با زبان شعر

۱۳- کلمات نورانی آن امام همام

۱۴- رساله حقوق

منبع:

ره‌توشه حج، جلد اوّل، درس بیست و هشتم

ص: ۲۳۲

مدینه منوره: جلسه هشتم

موضوع:

امامت (۳)

سرفصل‌ها:

آشنایی با زندگانی امام باقر و امام صادق علیهما السلام

۱- ولادت، کنیه و القاب آن دو امام همام

۲- شمائل و ویژگی های اخلاقی امامین همامین علیهما السلام

۳- سیره اخلاقی امامین

۴- سیره سیاسی امامین

۵- شرایط سیاسی اجتماعی زمان آن دو امام

۶- نقش آن دو امام در تولید و توسعه علوم

۷- احادیث نورانی آن دو امام

۸- امام باقر و امام صادق علیهما السلام از دیدگاه علمای اهل سنت

۹- درس‌هایی که از زندگانی آن امامان معصوم می‌توان گرفت

منبع:

ره‌توشه حج، جلد اوّل، درس‌های بیست و نهم و سی‌ام و سی و یکم

ص: ۲۳۳

مدینه منوره: جلسه نهم

موضوع:

مدینه شهر شهادت و ایثار

سرفصل‌ها:

۱- پیامبر و اصحاب

۲- اصحاب برجسته پیامبر صلی الله علیه و آله (سلمان، اباذر، مقداد، مصعب بلال و)...

۳- جنگ‌های پیامبر اهداف و ویژگی‌های آن‌ها

۴- دو نمونه از این جنگ‌ها (احد، خندق) و ویژگی‌های هر یک

۵- موقعیت احد و فضایل آن

۶- حمزه حضرت سید الشهدا و ویژگی‌های وی

۷- حزبُ اللّه و ویژگی‌های آن‌ها با الهام از زیارتنامه حضرت حمزه

۸- دلائل شکست مسلمانان در احد

۹- مقاومت در جنگ خندق

۱۰- نقش علی و فاطمه علیهما السلام

۱۱- سر انجام دشواری‌ها موفقیت و پیروزی

۱۲- رفتار انسانی پیامبر صلی الله علیه و آله با مخالفان در جنگ‌ها

۱۳- شهدای احد (حمزه، حنظله، عمرو بن جموح، عبدالله بن جحش)

منبع:

۱- ره‌توشه حج، جلد اوّل، درس سی و سوّم تا سی و پنجم

۲- فرازهایی از تاریخ پیامبر اسلام

ص: ۲۳۴

ص: ۲۳۵

بخش مکّه مکرّمه

ص: ۲۳۶

ص: ۲۳۷

مکّه مکرّمه: جلسه اول

موضوع:

مکه مکرمه

سرفصل‌ها:

۱- اهمیت مکه محل گسترش شعاع نورانی اسلام به جهان

۲- منطقه حرم

۳- امنیت عام در منطقه حرم

۴- جایگاه نزول وحی

۵- حوادث و رویدادهای مکه

۶- قصه اصحاب فیل

۷- تهاجم به مکه در طول تاریخ

۸- سیل‌ها و آتش‌سوزی‌ها

منبع:

۱- فرازهایی از تاریخ پیامبر اسلام

۲- تاریخ مکّه سباعی، ترجمه آقای رسول جعفریان

۳- حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه

ص: ۲۳۸

مکّه مکرّمه: جلسه دوم

موضوع:

کعبه، مسجدالحرام

سرفصل‌ها:

۱- کعبه در گذر تاریخ از قبل از آدم تاکنون

۲- کعبه و خدا محوری

۳- قبله مسلمانان و محور وحدت امت اسلامی

۴- ویژگی‌های کعبه، حجر الاسود، حجر اسماعیل، ملتزم و مستجار

۶- مقام ابراهیم

۷- آداب حضور در مسجد الحرام

۸- بررسی ادعیه مربوط به آداب ورود به مسجد الحرام

منبع:

۱- آثار اسلامی مکّه و مدینه

۲- ره‌توشه حج، جلد دوّم، درس‌های چهل و دوّم و چهل و هشتم

۳- حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه

ص: ۲۳۹

مکّه مکرّمه: جلسه سوم

موضوع:

ابراهیم خلیل اللّه علیه السلام

سرفصل ها:

۱- زادگاه و طفولیت ابراهیم علیه السلام

۲- نبوت ابراهیم علیه السلام

۳- مبارزه با بت‌پرستی

۴- هجرت ابراهیم علیه السلام

۵- آزمایش‌های ابراهیم علیه السلام

۶- رسیدن به امامت

۷- ویژگی‌های ابراهیم خلیل در قرآن

۸- ابراهیم الگوی خداپرستان

۹- ادعیه ابراهیم علیه السلام

۱۰- نقش ابراهیم در بنای کعبه

۱۲- ابراهیم و مقابله به شیطان

منبع:

حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه از صفحه ۲۵ تا ۱۷۱

ص: ۲۴۰

مکّه مکرّمه: جلسه چهارم

موضوع:

وحی

سرفصل‌ها:

۱- بررسی مسأله وحی

۲- ارتباط وحی با رسالت

۳- شیوه نزول وحی

۴- آغاز وحی بر پیامبر صلی الله علیه و آله

۵- غار حِرا و بررسی آیات مربوط به آن،- «إقرأ باسم ربک الذی خلق »...

۶- تدریجی بودن وحی

۷- انقطاع وحی پس از پیامبر صلی الله علیه و آله

۸- بررسی آیات وحی

۹- وحی در روایات

۱۰- اقسام وحی

منبع:

۱- حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه

۲- فرازهایی از تاریخ اسلام

ص: ۲۴۱

مکّه مکرّمه: جلسه پنجم

موضوع:

معراج

سرفصل‌ها:

۱- معراج از نظر قرآن

۲- معراج از نظر احادیث

۳- هدف معراج

۴- معراج و علوم روز

۵- گوشه ای از حوادث معراج

۶- احادیث اخلاقی معراج

۷- درس‌هایی که از معراج می‌توان آموخت

منبع:

حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه، از صفحه ۳۲۵ تا ۳۵۲

ص: ۲۴۲

مکّه مکرّمه: جلسه ششم

موضوع:

قرآن

سرفصل ها:

۱- قرآن معجزه پیامبر صلی الله علیه و آله

۲- کیفیت نزول قرآن

۳- ویژگی‌های قرآن

۴- اهمیت قرائت و تلاوت قرآن

۵- تدبر و فهم قرآن

۶- عمل به قرآن

۷- قرآن و ابعاد گوناگون آن در ارائه حیات طیبه به مردم

۸- تأثیر قرآن در مردم عصر پیامبر صلی الله علیه و آله

۹- نقش قرآن در جهان کنونی

۱۰- قرآن و عترت

منبع:

۱- تفسیر نمونه

۲- کتب تألیف شده پیرامون قرآن

ص: ۲۴۳

مکّه مکرّمه: جلسه هفتم

موضوع:

هدفداری و استقامت

سرفصل ها:

۱- اهداف بعثت

۲- شیوه‌های دعوت پیامبر صلی الله علیه و آله

۳- روش شناسی مبارزه با جهل و کفر

۴- ایجاد تحول در مردم و دلائل آن

۵- شکنجه های دشمنان

۶- اتهامات و تهدید و تطمیع پیامبر صلی الله علیه و آله

۷- مقاومت و پایداری پیامبر و اصحاب

۸- مقاومت یاران: عمار یاسر، سمیه، بلال، خباب و...

۹- جریان شعب ابی طالب و تحریم اقتصادی

۱۰- تهدید به قتل و لیلهٔ المبیت

منبع:

۱- حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه

۲- فرازهایی از تاریخ اسلام

۳- ره‌توشه حج، جلد دوّم، درس‌های پنجاه و سوّم تا پنجاه و هفتم

ص: ۲۴۴

مکّه مکرّمه: جلسه هشتم

موضوع:

قبله

سرفصل‌ها:

۱- فلسفه قبله

۲- ماجرای تغییر قبله

۳- اسرار تغییر قبله

۴- بررسی آیات و روایات مربوط به قبله

۵- قبله محور وحدت جهان اسلام

منبع:

حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه، از صفحه ۴۳۹ تا ۴۵۸

ص: ۲۴۵

مکّه مکرّمه: جلسه نهم

موضوع:

عرفات

سرفصل‌ها:

۱- دلایل نامگذاری عرفات

۲- پیشینه تاریخی عرفات

۳- حدود عرفات

۴- وقوف و دعا در عرفات

۵- حضور امام زمان در عرفات

۶- توجه خداوند به بندگان در روز عرفه

۷- دعای عارفانه امام حسین علیه السلام در روز عرفه و بررسی محتوایی آن

۸- دعای امام سجاد علیه السلام در روز عرفه و بررسی محتوایی آن

۹- راه‌های بهره گیری بیشتر از روز عرفه

منبع:

۱- حج در اندیشه اسلامی

۲- حج و حرمین شریفین در تفسیر نمونه

۳- صهبای حج

ص: ۲۴۶

مکّه مکرّمه: جلسه دهم

موضوع:

برائت از مشرکان

سرفصل‌ها:

۱- معنی و مفهوم برائت

۲- آیات برائت در قرآن

۳- وجوب برائت از مشرکان

۴- تاریخچه برائت

۵- مأموریت ابابکر لغو می‌شود

۶- اعلان برائت توسط امیرمؤمنان

۷- قطعنامه برائت و قرائت و ابلاغ آن توسط امیرمؤمنان

۸- برائت در کلام و پیام امام خمینی قدس سره

۹- برائت در کلام مقام معظم رهبری- مدّظلّه‌العالی-

منبع:

۱- ره‌توشه حج، جلد دوّم، درس پنجاه و هشتم

۲- مبانی دینی و سیاسی برائت از مشرکین، چاپ مشعر

ص: ۲۴۷

مکّه مکرّمه: جلسه یازدهم

موضوع:

جدال در حج

سرفصل‌ها:

۱- جدال در قرآن

۲- نظر مفسران درباره جدال در حج

۳- احادیث وارده در زمینه جدال

عناوین و سرفصلهای آموزشی حج تمتع؛؛ ص۲۴۷

نظریات فقها در مورد جدال در حج

۵- تفاوت جدال با اظهار برائت از دشمنان و مشکرکان

منبع:

ره‌توشه حج، جلد دوّم، درس پنجاه و نهم

ص: ۲۴۸

مکّه مکرّمه: جلسه دوازدهم

موضوع:

اغتنام فرصت‌های معنوی در حج

سرفصل‌ها:

۱- آسیب های سفر حج

۱- غفلت

۲- فرصت‌سوزی

۳- بی‌برنامه بودن

۴- اولویت بندی نداشتن

۵- سوغات و مسائل جانبی آن

۶- گناه و سوزاندن حسنات

۲- تمرین عطوفت و رأفت

۳- محاسبه و بررسی نقاط قوت و ضعف خود در سفر

۴- وداع با حرمین

۵- حاجی و نورانیت

منبع:

ره‌توشه حج، جلد دوّم، درس شصت

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱-۰۶۰۹-۵۳به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
WWW
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹